

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

January 2025 | HR

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

UREDNIŠTVO

Uvodna riječ? predsjednika EGSO-a

2025. godina donosi nam zajedničku odgovornost za izgradnju snažnije Europe

Poljsko predsjedništvo Vijeća Europske unije ulazi u novu 2025. godinu sa željom da se hitno i odlučno uhvati u koštac sa složenim izazovima koji utječu na sadašnjost i budućnost Europe. Pod sveobuhvatnom temom sigurnosti poljski čelnici i čelnice obećali su da će nas voditi kroz ovu godinu, koja će biti ključna za otpornost, koheziju i napredak EU-a.

Prioriteti poljskog predsjedništva odražavaju sveobuhvatan pristup sigurnosti u njezinim brojnim dimenzijama. Kad je riječ o unutarnjoj sigurnosti, s naglaskom na zaštiti granica i suzbijanju dezinformacija, ističe se potreba za pomnim praćenjem novih prijetnji. U okviru vanjske sigurnosti fokus će biti na jačanju obrambenih sposobnosti, poticanju inovacija i ubrzavanju rada na proširenju kako bi se osigurala stabilnost u našem susjedstvu. Istovremeno, sigurnost u području gospodarstva, energije, opskrbe hranom i zdravlja i dalje će biti ključna za neovisnost Europe i dobrobit njezinih građana.

U Europskom gospodarskom i socijalnom odboru (EGSO) spremni smo svesrdno podržati program poljskog predsjedništva i iskoristiti svoju jedinstvenu ulogu kao glas civilnog društva. EGSO će aktivno doprinositi raspravama o tome kako zaštititi konkurentnost Europe i pritom osigurati da nitko ne bude zapostavljen u tranzicijama koje nam predstoje, bez obzira na to radi li se o digitalnoj, zelenoj ili gospodarskoj tranziciji.

Ovu godinu obilježava politička obnova: novoosnovana Europska komisija započinje svoje mandatno razdoblje. To je nova prilika za oblikovanje okvira politike i provedbu inicijativa koje su u skladu s očekivanjima europskih građana. EGSO će u skladu sa svojom ulogom pružiti podršku tom novom poglavlju i osigurati da perspektive civilnog društva i socijalnih partnera budu u središtu donošenja odluka EU-a.

Na pragu 2025. i pogleda uprtog u budućnost moramo imati na umu našu zajedničku odgovornost za izgradnju snažnije i uključivije Europe. EGSO će se nastaviti zalagati za vladavinu prava, održivi razvoj i socijalnu koheziju i pritom voditi računa o tome da civilno društvo daje obol prioritetima programa EU-a. Zajedno s poljskim predsjedništvom nastojat ćemo riješiti goruće izazove današnjice i istovremeno stvarati uvjete za sigurnu, konkurentnu i ujedinjenu Europu za buduće generacije.

Oliver Röpké

Predsjednik EGSO-a

KALENDAR

23. siječnja 2025.

Prikazivanje filma *Flow* nominiranog za europsku filmsku nagradu publike LUX za 2025.

3. veljače 2025.

Socijalna pravda u digitalnom dobu

18. veljače 2025.

Ususret Svjetskom samitu o invaliditetu: Za razvoj i humanitarno djelovanje koji uključuju osobe s invaliditetom

26. i 27. veljače 2025.

Plenarno zasjedanje EGSO-a

GOST IZNENAĐENJA

EU se u odgovoru na situaciju u Siriji nakon odlaska Assada suočava s izazovima u usklađivanju humanitarnih potreba, migracijske politike te stabilizacije i obnove zemlje. Zbog unutarnjih politika i kratkoročne vizije država članica suočeni smo s rizikom od davanja prednosti i ubrzanja vraćanja

migranata. S druge strane, koordiniran i uravnotežen pristup mogao bi uvelike doprinijeti stabilizaciji Sirije i poticanju dugoročnog razvoja, piše za EGSO Info gost iznenađenja Alberto-Horst Neidhardt, vrhunski stručnjak za migracije u Europskom centru za politike.

Alberto-Horst Neidhardt viši je politički analitičar i voditelj Europskog programa za raznolikost i migracije pri Europskom centru za politike (EPC). U središtu njegova rada su pravo i politike u području azila i migracija, prava građana EU-a, dezinformacije i migracijska politika. Na Europskom sveučilišnom institutu stekao je doktorat iz prava EU-a i na Katoličkom sveučilištu u Lilleu drži predavanja o migracijskoj politici, politici mobilnosti, upravljanju EU-om i etičkom oblikovanju politika.

SIRIJA NAKON ASSADA: PRISTUP EU-A VRA?ANJU U SIRIJU MOGAO BI PREDSTAVLJATI PREKRETNICU U MIGRACIJSKOJ POLITICI

Piše Alberto-Horst Neidhardt

Mjesec dana nakon završetka brutalne vladavine Bashara al-Assada [službeni odgovor EU-a](#) i dalje je uglavnom ograničen na najavu pomoći za [razvoj i gospodarsku stabilizaciju](#). I [dalje nije jasno](#) hoće li se i kada ukinuti [sankcije](#) Siriji. Europska potpora ovisit će o [zaštiti manjina](#) i [drugim jamstvima](#), za koje su izgledi i dalje [neizvjesni](#). [Složena politička, sigurnosna i humanitarna dinamika](#) u Siriji upućuje na to da će demokratska konsolidacija biti dugotrajna i zahtjevna. To će biti test sposobnosti EU-a da nastupa jednim glasom i djeluje ujedinjeno u vezi s budućnosti te zemlje. Nekoliko europskih zemalja bez oklijevanja je ukazalo na neposredan i zajednički prioritet: povratak raseljenih Sirijaca. U prosincu, samo nekoliko dana nakon što je Assadov režim izgubio Damask, [Austrija](#), u kojoj je predsjednik FPÖ-a Herbert Kickl dobio mandat za formiranje nove vlade, najavila je „[dodatak za povratak](#)” i [program deportacije](#) za osobe s kaznenom evidencijom. U [Nizozemskoj](#) koalicijska vlada pod vodstvom desničarskog nacionalista Geerta Wildersa planira utvrditi područja sigurna za povratak. I [Njemačka](#) je najavila da će se zaštita dodijeljena Sirijcima „preispitati i ukinuti” ako se zemlja stabilizira. Druge europske zemlje dale su slične izjave i pomno prate situaciju. S obzirom na to, čak i odluka o ukidanju sankcija može se temeljiti na [cilju provedbe vraćanja](#), a ne na promjeni stajališta o novom sirijskom vodstvu.

S obzirom na jačanje podrške krajnje desnim i ksenofobnim strankama diljem Europe i na predstojeće savezne izbore u Njemačkoj, postoji rizik da će vizija država članica za Siriju biti uvjetovana [domaćim prioritetima i kratkoročnim izbornim računicama](#). U razdoblju od 2015. do 2024. države članice EU-a primile više od milijun Sirijaca, od kojih se većina nalazi u Njemačkoj. Njihova prisutnost postala je sporno političko i društveno pitanje. Uslijed sigurnosnih incidenata popraćenih s velikom medijskom pozornošću, visoke inflacije i rastućih troškova energije, javnost je u mnogim zemljama domaćinima postala manje gostoljubiva prema izbjeglicama. Ta je promjena normalizirala neprijateljsku retoriku i politike. Unatoč pozivima [Europske komisije](#) i [UNHCR-a](#) da se primjenjuje oprezan pristup kod vraćanja, ova bi dinamika mogla potaknuti europske vlade da ubrzaju vraćanje, čak i unilateralno.

Od pada Asadova režima u prosincu više od [125 000 izbjeglica](#) već se vratilo u Siriju, uglavnom iz [susjednih zemalja](#). Međutim, njihovi su [izgledi turobni](#). Čak i prije nedavnih događaja [više od polovice sirijskog stanovništva](#) bilo je suočeno s nesigurnošću opskrbe hranom, a tri milijuna ljudi patilo je od teške gladi. Budući da su brojne [kuće uništene u sukobu](#), objekti za pružanje smještaja već su [popunjeni](#). Prema podacima [UNHCR-a](#), za osobe koje se vraćaju potrebno je gotovo 300 milijuna EUR za smještaj, hranu i vodu. Iako bi EU i države članice trebali razviti koordinirani pristup kako bi dugoročno olakšali sigurnu i dobrovoljnu repatrijaciju Sirijaca, najhitniji prioritet trebalo bi biti zadovoljavanje [humanitarnih potreba te zemlje](#). Pritisak na izbjeglice da se brzo vrate u ratom razorenu i nestabilnu zemlju zapravo bi mogao imati [kontraproduktivan](#) učinak i dodatno ograničiti pristup hrani, energiji i stanovanju. Vraćanje velikog broj izbjeglica također bi moglo poremetiti etničku i socioekonomsku strukturu ionako nestabilnih regija. Mogući doprinos [sirijske dijaspe](#) naporima za obnovu dodatan je argument za uravnotežen i održiv pristup. Sirija

će trebati inženjere, liječnike, administrativno osoblje, nastavnike i fizičke radnike s različitim razinama vještina. Sirijci su stekli dragocjene vještine i iskustvo u Europi u [brojnim relevantnim sektorima, uključujući obrazovanje, građevinarstvo i zdravstvenu skrb](#), ali zapošljavanje odgovarajućih profila neće biti jednostavno. Trajni povratak ne bi nužno doprinio obnovi: [doznake](#) iz Europe mogle bi imati ključnu ulogu u smanjenju siromaštva i održivom razvoju. Kroz angažman dijaspore Sirijci koji žive u Europi mogli bi pomoći i u jačanju diplomatskih i kulturnih veza između EU-a i Sirije nakon Assada.

Međutim, države članice mogle bi imati poteškoća s usvajanjem uravnoteženog pristupa i provođenjem koordiniranog programa. Neke zemlje mogle bi dati prednost dugoročnoj stabilnosti i obnovi Sirije, što bi omogućilo spontani povratak. Druge zemlje će brzo ponuditi financijske poticaje za dobrovoljnu repatrijaciju ili čak sustavno preispitivati status Sirijaca čim se humanitarna situacija barem malo poboljša. Međutim, provedba sustavnog preispitivanja statusa izbjeglica povezana je sa znatnim [pravnim preprekama](#) i velikim [financijskim i administrativnim troškovima](#). U međuvremenu se kod svih inicijativa za povratak mora uzimati u obzir činjenica da je većina raseljenih Sirijaca sada trajno naseljena u Europi, pri čemu je više od [300 000 osoba steklo državljanstvo EU-a](#). Istovremeno, [slabi gospodarski izgledi i šanse za zapošljavanje](#) u Siriji mogu odvratiti od povratka čak i one najmotiviranije. Temeljno pitanje u tom kontekstu bit će hoće li se Sirijcima dopustiti privremeni povratak, pri čemu bi europske zemlje domaćini i dalje nudile održive mogućnosti za trajniji povratak. Ta će pitanja neizbježno biti isprepletena sa širim raspravama o migracijskoj politici EU-a. [Budući pregovori](#) o reformi [Direktive EU-a o vraćanju](#), za koju se uskoro očekuje prijedlog Europske komisije, mogli bi dobiti odlučujući zamah ovisno o novim raspravama o vraćanju Sirijaca. Međutim, prilikom reforme Direktive mogle bi se pojaviti dodatne podjele među državama članicama EU-a. Budući da je migracijsku politiku potrebno temeljito preispitati kako bi se učinkovito odgovorilo na današnje izazove, pristup EU-a raseljenim Sirijcima vjerojatno će biti prva kritična prekretnica u novom ciklusu.

[U ŽIŽI](#)

EU se suočava s teškom stambenom krizom koja je potaknuta rastućim najamninama, nepristupačnim cijenama nekretnina i zaostajanjem plaća za inflacijom. Kako bi se riješio problem nefunkcioniranja tržišta u stambenom sektoru, EGSO zahtijeva hitno djelovanje i poziva na donošenje učinkovite strategije EU-a za stanovanje, piše Thomas Kattnig, izvjestitelj za mišljenje EGSO-a [„Primjereno, održivo i cjenovno pristupačno socijalno stanovanje u EU-u”](#).

EGSO-VA RJEŠENJA ZA PREVLADAVANJE STAMBENE KRIZE U EUROPI

Thomas Kattinig

Sve veće najamnine, podivljale cijene nekretnina i plaće koje ne prate inflaciju čine stanovanje nepristupačnim za sve veći broj ljudi. Stambena kriza u EU-u nije iluzija.

Ona povećava troškove zdravstvene skrbi, šteti okolišu i smanjuje produktivnost, a zbog smanjene kupovne moći negativno utječe i na gospodarstvo.

Kao glas organiziranog civilnog društva, EGSO smatra da treba hitno djelovati kako bi se suzbilo nefunkcioniranje tržišta u stambenom sektoru. Stoga pozivamo Komisiju da zajedno s Parlamentom, državama članicama i civilnim društvom poradi na sastavljanju sveobuhvatnog paketa mjera EU-a kako bi se, u skladu s europskim stupom socijalnih prava i Poveljom o temeljnim pravima, uspostavili okvirni uvjeti i osiguralo pravo na stanovanje.

Stoga pozdravljamo imenovanje povjerenika za energetiku i stanovanje i najavu da će u sljedećih 100 dana biti predstavljen europski plan za cjenovno pristupačno stanovanje. Potreban nam je, među ostalim, registar transparentnosti za transakcije nekretninama, koji bi pokrивao cijeli EU, a usto i jednostavnija koordinacija, učinkovitiji postupci izdavanja dozvola, bolje planiranje uporabe zemljišta, cjenovno pristupačno zemljište za socijalno stanovanje, veća ulaganja u obnovu i klimatski prihvatljivu izgradnju, kao i program „Stanovanje na prvom mjestu” (*Housing First*) u okviru kojeg bi se beskućnicima ponovno pružile mogućnosti i zajamčila sigurnost. Pozivamo na to da se stanovanje uključi u primarno pravo EU-a i tako prizna kao temeljno pravo, a ne roba.

Istodobno se slažemo s izvješćem Enrica Lette da u pravu o državnim potporama treba proširiti definiciju pristupa socijalnom stanovanju.

EGSO poziva i na znatno povećanje financijske potpore za socijalno stanovanje. Kao prvo, javna ulaganja u socijalno stanovanje moraju se isključiti iz pravila Pakta o stabilnosti i rastu koja se odnose na dugovanje. Kao drugo, općinama i neprofitnim investitorima i zadrugama u području nekretnina trebalo bi omogućiti dobivanje dugoročnih beskamatnih zajmova, bilo posredstvom planirane investicijske platforme bilo izravno od Europske investicijske banke.

Količinu dostupnih stambenih prostora dodatno smanjuje kratkoročni najam, problem s kojim se susreću mnogi veliki europski gradovi. Da bismo taj problem mogli učinkovito riješiti, potreban nam je paket na razini EU-a koji bi sadržavao razne instrumente (npr. porez na prazne nekretnine i gornje granice najamnine) i tako državama članicama omogućio poduzimanje odgovarajućih mjera.

Posebnu pozornost također treba posvetiti a) zadovoljavanju stambenih potreba mladih s pomoću ciljanih programa kao što je Stanovanje na prvom mjestu za mlade (*Housing First for Youth – HF4Y*) i b) uključivanju osoba s invaliditetom.

Da bi se osigurala ne samo cjenovna pristupačnost već i održivost stanovanja, prednost treba dati obnovi i naknadnoj ugradnji, a ne novim zgradama. Smatramo da takvu obnovu treba olakšati kombiniranjem obveznih i popratnih mjera kojima će se osigurati pravedno djelovanje u području klime. Želimo li svima omogućiti da bez obzira na svoju financijsku situaciju mogu provesti toplinsku i energetska obnova, potrebni su instrumenti financiranja. Istodobno se moraju utvrditi obveze vlasnika nekretnina, a pogotovo najmodavaca, kako bi se stanare zaštitilo od prekomjernog povećanja najamnine zbog troškova koje najmodavci na njih prenose.

Naposlijetku, naglašavamo da stambena kriza ne samo da negativno utječe na kvalitetu života europskih građana već ugrožava i neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta EU-a. Stoga treba osmisliti strategiju EU-a za stanovanje kojom će se povećati stambena ponuda, uvesti mjere za smanjenje troškova izgradnje, pomoći u usavršavanju radne snage, povećati produktivnost i poboljšati ekološka učinkovitost građevinske industrije.

PITANJE ZA...

Enrico Letta objavio je u travnju 2024. svoje dugoočekivano izvješće o budućnosti jedinstvenog tržišta EU-a pod nazivom „Više od tržišta”. EGSO je na plenarnom zasjedanju u siječnju usvojio mišljenje [„Kako poduprijeti subjekte socijalne ekonomije u skladu s pravilima o državnim potporama: neka razmatranja na osnovi preporuka iz izvješća Enrica Lette”](#). Pitali smo izvjestitelja za to mišljenje Giuseppea Guerinija u kojoj ga je mjeri i zašto nadahnulo Lettino izvješće, u kojem se, među ostalim, europske institucije pozivaju na to da poboljšaju pravni okvir za državne

potpore i omoguće poduzećima socijalne ekonomije lakši pristup zajmovima i financijskim sredstvima. Kako EGSO na temelju zaključaka tog izvješća planira pomoći tim poduzećima u usklađivanju s pravilima o državnim potporama?

PRAVEDNA FINANCIJSKA POTPORA ZA SUBJEKTE SOCIJALNE EKONOMIJE U OKVIRU PRAVILA EU-A

Giuseppe Guerini

Kao što Enrico Letta navodi u naslovu svog izvješća, Europska unija i njezin gospodarski i poslovni sustav mnogo su više od samog tržišta. Naime, Europska unija se od samog početka odlučila za socijalno tržišno gospodarstvo u kojem gospodarski prosperitet podrazumijeva ne samo akumulaciju bogatstva nego i sposobnost da se osigura da od bogatstva kojim se trguje i koje se na tržištu stvara koristi imaju svi.

Poduzeća socijalne ekonomije tako tvore ekosustav u kojem se kroz poslovanje osigurava solidarnost, što je koristan model za organizacije koje su privatne, ali ipak djeluju u općem interesu.

Ta se značajka, o kojoj je već bilo riječi u Akcijskom planu i preporuci o socijalnoj ekonomiji, navodi i u Lettinom izvješću, u kojem se europske institucije pozivaju da prepoznaju posebnosti poduzeća socijalne ekonomije, prilagode pravila koja uređuju unutarnje tržište i tržišno natjecanje i poboljšaju pravni okvir za državne potpore kako bi se tim poduzećima osigurao bolji pristup zajmovima i financiranju.

EGSO je znatno pridonio tome da europske i međunarodne institucije prepoznaju svrhu i ulogu poduzeća socijalne ekonomije. Sudjelovao je u mnogim inicijativama i usvojio mnoga mišljenja u skladu s aktivnostima koje su dovele do donošenja Akcijskog plana za socijalnu ekonomiju 2021. i Preporuke državama članicama 2023. Usto je izdavanjem mišljenja o politici tržišnog natjecanja i državnim potporama koje se odnose na usluge od općeg gospodarskog interesa skrenuo pozornost na potrebu za povisivanjem pragova za dodjelu *de minimis* državnih potpora i osigurao izmjene relevantne uredbe, odobrene krajem 2023. Zahtjevi iz izvješća Enrica Lette za prilagodbu Uredbe o općem skupnom izuzeću i poboljšanje financiranja u skladu su sa stavovima iz brojnih mišljenja EGSO-a objavljenih [2022.](#) i [2023.](#) To nas potiče da nastavimo raditi na promicanju ovog [mišljenja](#) i tako osiguramo veće priznanje socijalne ekonomije. Želimo da što više ljudi postane svjesno koristi koje od učinkovite regulacije tržišnog natjecanja i državnih potpora imaju ne samo poduzeća socijalne ekonomije, već i cijeli sustav usluga od općeg interesa.

NOVOSTI IZ EGSO-A

[Predsjednik Europskog vijeća António Costa pozvao civilno društvo da mu pomogne u ostvarivanju njegove vizije snažnije i konkurentne Europe](#)

António Costa, novi predsjednik Europskog vijeća, iskoristio je svoj prvi dolazak u Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) za predstavljanje svojih ključnih prioriteta za EU. Pritom je kao temelj blagostanja Europe istaknuo konkurentnost i naglasio da ju je važno uskladiti sa socijalnim pravima kako bi se izgradila održiva budućnost. Predsjednik EGSO-a Oliver Röpke nastavio je u istom tonu: „Od konkurentnosti koristi moraju imati mnogi, a ne samo neki.”

Govoreći na plenarnom zasjedanju EGSO-a samo nekoliko dana nakon stupanja na dužnost 1. prosinca, **António Costa** pozvao je na hitno zajedničko djelovanje. „Na dobrom smo putu. Postavili smo dijagnozu, imamo ambiciozne prijedloge, ali treba nam i politička volja. Fokusirajmo se na rast, radna mjesta i socijalnu

Europu kako bi današnja mlada generacija u budućnosti mogla reći: to je bio trenutak u kojem smo postavili temelje za naše blagostanje.”

Konkurentnost i prilagođene reforme u središtu su Costinog programa. Predložio je obnovu jedinstvenog tržišta, ukidanje suvišnih propisa i ulaganje u vještine i inovacije kako bi se ojačalo europsko gospodarstvo. „Potrebna su nam snažna poduzeća, ne zato što su jeftinija, nego zato što uvode inovacije zahvaljujući idejama i kvalificiranoj radnoj snazi”, rekao je. Costa je pozvao i na reforme temeljene na uspješnosti nadahnute instrumentom *NextGenerationEU*: „To je zdrava logika za budućnost.” Pozvao je države članice da novom proračunu EU-a pristupe otvoreno.

„Konkurentnost se ne odnosi samo na gospodarske ciljeve, već i na stvaranje prilika za sve Europljanke i Europljane i jačanje otpornosti”, rekao je **Oliver Röpke**. „Gospodarski rast mora ići ruku pod ruku sa socijalnim napretkom i osigurati da nitko ne bude zapostavljen.”

António Costa pohvalio je ulogu EGSO-a u poticanju socijalnog dijaloga i nazvao ga „europskim modelom” povezivanja s javnošću. „Socijalni dijalog omogućuje nam da pronađemo održiva rješenja zahvaljujući kontinuiranim pregovorima među raznim predstavnicima naših društava. To je od životne važnosti, osobito sada”, rekao je.

Rasprava na plenarnoj sjednici dotaknula se ključnih pitanja, uključujući stanovanje, migracije i cijenu energije – pitanja koja je António Costa prepoznao kao prioritete. Oliver Röpke naglasio je potrebu za praktičnim rješenjima, ističući ulaganja u obrazovanje, prekvalifikaciju, cjenovno pristupačno stanovanje i zelenu tranziciju. „EGSO je u potpunosti angažiran na uključivanju glasa civilnog društva u proces oblikovanja uključive i otporne Europe spremne za izazove koje nosi budućnost.” (gb)

Zaključak prvog Foruma EGSO-a o stanovanju: stanovanje mora biti temeljno pravo

Stanovanje treba smatrati temeljnim pravom kojim se svim Europljanima, uključujući mlade i ranjive skupine, osigurava primjeren i održiv smještaj.

To je ključna poruka Foruma EGSO-a o stanovanju, koji je prvi put održan na plenarnom zasjedanju 5. prosinca 2024. U raspravi su sudjelovali istaknuti govornici i usvojeno je mišljenje o toj temi.

Nakon imenovanja **Dana Jørgensena** povjerenikom za energetiku i stanovanje predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke** pozdravio je povijesnu odluku nove Komisije da stvori poseban portfelj za stanovanje i pritom izjavio: „Stanovanje je temeljno pravo, a ne povlastica, i ne možemo prihvatiti da se ispunjenje te osnovne potrebe uskraćuje ranjivim skupinama stanovništva. Budući da se suočavamo s teškom stambenom krizom koja pogađa gotovo svaku državu članicu, naglašavam da je hitno potrebno svima omogućiti cjenovno pristupačno, održivo i primjereno stanovanje.”

Pozivajući na novi pristup prema kojem se stanovanje, jednako kao i zdravlje i obrazovanje, smatra ključnom infrastrukturom za društvo, predsjednik udruge Housing Europe **Bent Madsen** pozdravio je „stav novog

povjerenika za stanovanje, koji je rekao da bi se naš pristup trebao temeljiti na vrijednostima, pravilima i ulaganjima. Spremní smo kao javna zadruga i pružatelji usluga socijalnog stanovanja pokazati kako se našim građanima i društvima mogu osigurati domovi koji su im potrebni.”

U mišljenju „[Primjereno, održivo i cjenovno pristupačno socijalno stanovanje u EU-u](#)”, koje su sastavili **Thomas Kattnig** i **Rudolf Kolbe**, EGSO ističe da stambeno tržište više ne funkcionira. Taj se problem mora riješiti poboljšanjem okvirnih uvjeta, primjerice u području podataka, koordinacije, postupaka odobravanja i pravila planiranja uporabe zemljišta, uspostavom temeljnog prava na stanovanje, osiguravanjem dostatnih financijskih sredstava, provedbom pristupa „stanovanje na prvom mjestu” za beskućnike i većim fokusom na održivost i potrebe mladih. (mp)

Ne samo paraolimpijci nego i vrhunski sportaši

Na plenarnom zasjedanju 5. prosinca u Bruxellesu EGSO je održao raspravu posvećenu obilježavanju Međunarodnog dana osoba s invaliditetom i slavlju olimpijskog duha.

EGSO je, zajedno s gostima iz svijeta paraolimpijskog sporta, uključujući belgijskog paraolimpijca i prvaka **Joachima Gérarda**, obilježio

Međunarodni dan osoba s invaliditetom i proslavio olimpijski duh.

Na početku zasjedanja predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke** izjavio je: „Ovom raspravom naglašava se hitna potreba za rješavanjem problema razlika u zapošljavanju s kojim se suočavaju osobe s invaliditetom. Unatoč postojećim pravnim okvirima previše je ljudi zbog trajnih prepreka isključeno s tržišta rada. EGSO poziva na djelovanje kako bi se otvorila uključiva radna mjesta, uklonile sustavne prepreke i osigurale jednake mogućnosti za sve. U istinski uključivoj Europi nitko ne smije biti zapostavljen.”

Joachim Gérard, belgijski teniski prvak u invalidskim kolicima, rekao je na plenarnom zasjedanju da se, kada je počeo igrati tenis, često suočavao s izrazima iznenađenja, pa čak i prigovorima da će svojim invalidskim kolicima uništiti teniski teren. „U posljednjih deset godina ostvarili smo golem napredak u pogledu uloge osoba sa smanjenom mobilnošću u svijetu sporta. Igrao sam na brojnim velikim turnirima diljem svijeta i mislim da sam zahvaljujući tome i Paraolimpijskim igrama sve više prihvaćen kao vrhunski sportaš. Ne samo paraolimpijac nego jednostavno vrhunski sportaš.”

Anne d'Ieteren, predsjednica frankofone lige za sport osoba s invaliditetom ([La Ligue Handisport Francophone](#)), istaknula je da, unatoč velikim uspjesima na Paraolimpijskim igrama, i dalje postoje brojne prepreke s kojima se osobe s invaliditetom susreću u svakodnevnom životu. „Velik broj sportskih objekata i dalje im je nedostupan, ima neodgovarajući parkirališni prostor ili je neadekvatno osmišljen. Ti se problemi mogu činiti malima, ali njihov kumulativni učinak može te osobe isključiti i obeshrabriti od sudjelovanja u sportu.”

Potpredsjednik EGSO-a zadužen za komunikaciju **Aurel Laurențiu Plosceanu** pozdravio je **g. Gérarda i gđu d'leteren** i rekao: „Njihova prisutnost i rezultati podsjećaju nas na to koliko atletska izvrsnost može biti inspirativna za sve nas koji nastojimo ostvariti svoj puni potencijal, ali i ukazuju na ključnu ulogu koju osobe s invaliditetom imaju u našem društvu, a naročito u svijetu sporta.”

Christophe Lefèvre, predsjednik [Stalne skupine EGSO-a za prava osoba s invaliditetom](#), založio se za uspostavu mehanizma EU-a za pristupačnost s pokazateljima pristupačnosti, koji bi obuhvaćao područja kao što su održivo stanovanje, sport, pravosuđe i obrazovanje, a član te skupine **Pietro Vittorio Barbieri** dodao je da je „od ključne važnosti da sve osobe s invaliditetom koje žive u Europi imaju pristup sportu i obrazovanju kako bismo svima u društvu zajamčili iste privilegije.” (Im)

Civilno društvo promi?e promjene na afri?kom kontinentu

Na plenarnom zasjedanju EGSO-a u prosincu održana je rasprava o demokraciji u Africi u kojoj su sudjelovali predstavnici Gospodarskog, socijalnog i kulturnog vijeća Afričke unije (AU ECOSOCC). Obje su se strane složile da je civilno društvo pokretačka snaga uspješnog partnerstva EU-a i Afrike, koje se temelji na ravnopravnosti i poticanju civilnog i socijalnog dijaloga.

Na plenarnoj raspravi, na kojoj je također usvojeno mišljenje [„Trenutačno stanje demokracije u Africi i izgledi za budućnost – Koja je uloga EGSO-a?”](#), EGSO je ponovno istaknuo svoju predanost jačanju strateškog partnerstva s Afričkom unijom, podupirući inicijativu za zajedničko djelovanje s ciljem promicanje vrijednosti demokracije, uključivog dijaloga i održivog razvoja. Početkom ove godine EGSO i AU ECOSOCC potpisali su Memorandum o razumijevanju.

Kyeretwie Osei, voditelj programa u AU ECOSOCC-u, u svojem je govoru održanom u ime predsjednika ECOSOCC-a **Khalida Boudalija** rekao: „Imamo važan zadatak izgraditi institucije kako bismo diljem kontinenta učvrstili demokratske institucij i uspostavili dobro upravljanje, među ostalim uklanjanjem i smanjenjem korupcije i stvaranjem prostora za izražavanje mišljenja građana. Civilno društvo u središtu je tog cilja.”

Predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke** naglasio je: „Suradnja s AU ECOSOCC-om ključna je za promicanje uloge civilnog društva u Africi. Civilno društvo trebalo bi sudjelovati u postupku donošenja odluka i suočavanju s daljnjim izazovima, kao što su klimatske promjene, održivi razvoj i migracije.”

EGSO se u svojem mišljenju bavi tim izazovima i smatra da, zajedno s priznatim predstavnicima afričkih platformi civilnog društva, može pomoći u promicanju demokratskih vrijednosti, zagovaranju ljudskih prava i obrani demokratskih režima u Africi.

Carlos Trindade, član EGSO-a i izvjestitelj za navedeno mišljenje, napomenuo je da bi se europski pristup razvoju demokracije u Africi trebao temeljiti na odnosu ravnopravnih partnera i uzimati u obzir složenost

situacije na tom kontinentu u pogledu gospodarskog razvoja, raznolikosti i geopolitičkih interesa.

Sifa Chiyoge Buchekabiri, regionalna direktorica i glavna izvršna direktorica Međunarodnog saveza za suradnju u Africi (ICA-Afrika), govorila je o važnosti osnaživanja žena u Africi. „Promicanje osnaživanja žena ključno je jer su žene često temeljni stup kućanstava. Stoga osnaživanjem žena ne pomažemo samo pojedincima već i cijelim zajednicama.”

Pravedna tranzicija za Europu: EGSO zagovara pravedne i uključive zelene politike

Na putu prema klimatskoj neutralnosti EU-a, EGSO poziva na pravednu i uključivu tranziciju. U svom nedavnom [mišljenju](#) EGSO naglašava da treba uskladiti napore kako bi se osiguralo da u ostvarivanju ambicioznih klimatskih ciljeva nitko ne bude zapostavljen. Njegove su preporuke usklađene s prioritetima Europske komisije za razdoblje 2024. - 2029., a odnose se na radna mjesta, vještine, socijalnu skrb i regionalne razlike.

EGSO se zalaže za sveobuhvatan paket politika za pravednu tranziciju koji bi državama članicama omogućio fleksibilnost u traženju rješenja prilagođenih njihovim specifičnim okolnostima. EGSO kao ključne alate izdvaja socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje, a predlaže i mapiranje nedostatka vještina, uključive programe osposobljavanja, transparentne planove tranzicije poduzeća, opsežnije savjetovanje s radnicima i integraciju načela pravedne tranzicije u okvire EU-a, primjerice europski stup socijalnih prava.

„Želimo da u pravednoj tranziciji pravednost, otpornost i održivost utiru put zelenijoj i uključivijoj budućnosti”, izjavio je Dirk Berggrath, izvjestitelj za to mišljenje.

Da bi se ostvarile klimatske ambicije Europe (smanjenje emisija za 75 % do 2030. i nulta neto stopa emisija do 2050.), pravednost mora postati sastavni dio politika, naglasio je u svom mišljenju EGSO. Davanje prednosti dostojanstvenom radu, socijalnoj uključenosti i smanjenju siromaštva ključno je za kontinuiranu podršku javnosti i uspjeh europskog zelenog plana.

EGSO naglašava i to da regijama nesrazmjerno pogođenima zelenom tranzicijom treba pružiti ciljanu potporu. Od ključne je važnosti mapirati regionalne potrebe i sektorske tranzicije, pri čemu Opservatorij za pravednu tranziciju prati napredak i osigurava da nijedna zajednica ne bude zanemarena.

Da bi se osigurala dostatna financijska sredstva, ključno je povećati Fond za pravednu tranziciju, iskoristiti privatna ulaganja i uskladiti financijske instrumente EU-a. Socijalna i okolišna uvjetovanost osigurat će pravednu raspodjelu, s naglaskom na osposobljavanju i zaštiti ranjivih skupina. (ks)

EGSO-ov Europski dan potrošača? a: EU treba ostati predan plavom planu

Tema Europskog dana potrošača 2024. bila je „Izazovi povezani s vodom: istraživanje perspektiva potrošača - daljnji koraci u vezi s plavim planom EU-a”. U okviru događanja naglašena je potreba za održivim upravljanjem vodama, poboljšanjem infrastrukture i obrazovanjem potrošača kako bi se osiguralo da voda ostane pristupačna svim Europljanima.

U okviru Europskog dana potrošača održanog 9. prosinca u **Europskom gospodarskom i socijalnom odboru** objavljen je podatak da će do 2030. cijena vode vjerojatno porasti za 25 %, što znači da će EU morati uložiti više od 250 milijardi EUR kako bi se zadovoljile europske potrebe za vodom i izgradilo društvo u kojem svi imaju pristup čistoj i cjenovno pristupačnoj vodi.

Čak i u Europi voda postaje oskudni resurs: 30 % Europljana suočava se s nestašicom vode najmanje jednom godišnje. To znači da će potrošači, koji u prosjeku još vodu vide kao potrošnu robu, morati promijeniti svoje ponašanje kako bi je učinkovitije upotrebljavali, i to povećanjem svijesti o svojem vodenom otisku i upotrebom pametnih tehnologija za uštedu vode.

Međutim, glavni onečišćivači također bi trebali platiti svoj dio, a ne prepustiti potrošačima da snose njihove skrivene troškove.

Za proizvodnju samo jednog kilograma mesa potrebno je 15 000 litara vode, a za proizvodnju jednog para traperica 8 000 litara vode, zbog čega će veliki potrošači vode (primjerice sektori proizvodnje, a posebno poljoprivreda, koja je odgovorna za 72 % svih crpljenja vode) također morati snositi troškove svojeg utjecaja na okoliš i ulagati u bolja proizvodna postrojenja.

„Vodu bi trebalo smatrati temeljnim dijelom budućih vodećih političkih inicijativa Europske komisije. Zauzimamo se za uspostavu nove koalicije za vodu koja bi pomogla u provedbi europskog plavog plana. Trenutno radimo na uspostavi platforme dionika za europski plavi plan”, izjavila je **Milena Angelova**, izjaviteljica za mišljenje EGSO-a „[Učinkovita potrošnja vode i svijest potrošača o njihovu vodenom otisku](#)”. Naglasila je važnost [plavog plana EU-a](#) kao ključne inicijative EGSO-a, „pionira među institucijama EU-a” kad je riječ o pitanjima povezanim s vodom.

U svojem uvodnom govoru **Gaetano Casale**, direktor Ureda za vezu organizacije IHE DELFT Institute for Water Education, izjavio je da se voda u Europi i dalje podcjenjuje. Smatra da je prijeko potreban održiv pristup vodi i poziva na veću osviještenost o ekološkim troškovima, izazovima rastućeg svjetskog stanovništva i klimatskim promjenama.

„Nadam se da ćemo svi zajedno – građani, vlade, agencije, znanstvenici, industrija i zakonodavci – iskoristiti ovu jedinstvenu priliku i učiniti sveobuhvatan korak naprijed kako bismo osigurali budućnost za jedan od naših najvrjednijih resursa, vodu – u tlu, u moru i na nebu”, rekla je **Hildegard Bentele**, izjaviteljica u sjeni Europskog parlamenta za Okvirnu direktivu o vodama. (II)

EGSO stoji uz bjeloruski narod

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO), Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju i organizacija Press Club Belarus 13. prosinca 2024. zajednički su organizirali seminar o ulozi bjeloruskih neovisnih medija u poticanju otpornosti i demokratizacije društva. Budući da su bjeloruski neovisni mediji jedini izvor informacija za stanovništvo u toj zemlji, potrebno ih je financijski podupirati i uključiti u partnerstva sa zapadnim medijima kako bi Bjelorusija ostala visoko na popisu tema u međunarodnim vijestima.

Sudjelovanjem u inicijativi „Dani Bjelorusije“ (9. – 13. prosinca 2024.), koju su organizirale Europska služba za vanjsko djelovanje i Glavna uprava Komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, EGSO je pokazao nepokolebljivu predanost poštovanju ljudskih prava i slobode govora u demokratskoj Bjelorusiji.

Predsjednik EGSO-a **Oliver Röpk**e na otvorenju događanja izjavio je: „Neovisni mediji okosnica su slobodnog i demokratskog društva. Danas, u okviru Dana Bjelorusije, ponovno potvrđujemo da stojimo uz bjeloruski narod u njihovoj hrabroj borbi protiv dezinformacija i ugnjetavanja.“

Izvršni direktor Europske zaklade za demokraciju **Jerzy Pomianowski** naglasio je: „Rezultati izbora 26. siječnja unaprijed su odlučeni i režim će pokušati zatvoriti to poglavlje, dati si legitimitet u međunarodnim pitanjima i prikriti ugnjetavanje. Međutim, čini se da neovisni bjeloruski mediji uspješno održavaju komunikaciju sa svojom publikom.“

Hanna Liubakova, nezavisna novinarka u egzilu koja je na temelju četiriju kaznenih optužbi u odsutnosti osuđena na 10 godina zatvora, oduševljena je motivacijom bjeloruskog naroda da ostane informiran i da ima pristup neovisnim medijima, ističući da 50 % prometa na internetskim stranicama kojima iz inozemstva upravljaju Bjelorusi ostvaruju građani unutar domovine. Potvrdila je da se do 90 % korisnika društvenih mreža tih medija nalazi u Bjelorusiji. „Neovisni mediji u Bjelorusiji najbolji su lijek za Lukašenkovu i Kremljovu propagandu“, dodala je.

Natalia Belikova, koja radi za organizaciju Press Club Belarus, izjavila je da je cilj nove vladine propagande narod navesti na novo viđenje izbora igranjem na kartu jedinstva i patriotizma. „S pomoću takvih taktika mijenjaju percepciju cijelog stanovništva o tome što je demokracija“, izjavila je Natalia Belikova.

Seminar je završio prikazivanjem igranog filma *Under the Grey Sky* (Pod sivim nebom), nadahnutog istinitom pričom zatvorene bjeloruske novinark^e **Katsyaryne Andreeve**, čemu je prisustvovala i redateljica **Mara Tamkovich**. (mt)

Copyright: CMEDIA CORPORATION

Pod okrutnim bjeloruskim nebom

EGSO je u prosincu upriličio prikazivanje filma *Pod sivim nebom* o bjeloruskim novinarima koji plaćaju strašnu osobnu cijenu za izvješćivanje o političkim previranjima u svojoj zemlji.

Pod sivim nebom, prvi igrani film bjelorusko-poljske režiserke **Mare Tamkovič**, potresna je priča o Leni, bjeloruskoj novinarki koja završava u zatvoru zbog izravnog prijenosa vladine represije nad mirnim prosvjedima na Trgu promjena u Minsku. Godine 2020. nezabilježen val prosvjeda potresa Bjelorusiju nakon namještenih izbora na kojima je Aleksandr Lukašenko ponovno izabran šesti put.

Lena i njezina kamermarka Olja bivaju uhićene jer su nastavile snimati prosvjede unatoč tome što ih je pratio policijski dron. U kafkijanski apsurdnom preokretu Lenu najprije optužuju za „organiziranje nereda i ometanje javnog prijevoza“, a naposljetku i za veleizdaju. Ono što je trebao biti sedmodnevni pritvor pretvara se u osmogodišnju zatvorsku kaznu izrečenu na tajnom suđenju. Njezina kolegica dobiva dvije godine. Lenin suprug Ilja, i sâm žrtva režimske policije, očajnički pokušava osloboditi Lenu iz zatvora, čak je pokušava uvjeriti da prizna krivnju u zamjenu za slobodu. No Lena to ne može učiniti.

Film je nadahnut istinitom pričom **Kacjarine Andrejeve**, novinarke bjeloruske televizijske kuće Belsat, njezina supruga **Ihara Iljaša** i kolegice **Darje Čuljcov**. Dok je Darja odslužila dvogodišnju kaznu, Kacjarina i Ihar trenutačno su u zatvoru, pri čemu Kacjarina služi produljenu zatvorsku kaznu u trajanju od osam godina i tri mjeseca. No oni ni izdaleka nisu jedini: potkraj 2024. Bjelorusko društvo novinara izjavilo je da je iza rešetaka još 45 medijskih djelatnika. Mnogi se suočavaju s pritiscima čak i nakon bijega u inozemstvo.

Film je imao [svjetsku premijeru](#) na festivalu Tribeca u New Yorku u lipnju 2024.

Pod sivim nebom prikazan je 13. prosinca u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru (EGSO) u nazočnosti režiserke Tamkovič, u sklopu [seminara](#) o ulozi bjeloruskih neovisnih medija u poticanju otpornog društva koje se demokratizira.

EGSO info razgovarao je s **Marom Tamkovič** o njezinu filmu.

Koliko točno film prati stvarne događaje i sudbinu Kacjarine Andrejeve? Jeste li koristili i stvarne snimke nastale na prosvjedima 2020. i tijekom postupka protiv Andrejeve?

Stvarne snimke koriste se u filmu nekoliko puta. Snimke prosvjeda koje protagonisti puštaju na početku filma zapravo su snimke Andrejeve i Čuljcov – stvarne snimke koje smo ugradili u igranu scenu. Snimke pritvaranja Ramana Bandarenke koje protagonisti prate na prijenosnom računalu također su stvarne (aktivista Ramana Bandarenku nasmrtno su pretukli maskirani nasilnici kad ih je pokušao zaustaviti u rezanju crvenih i bijelih vrpca koje simboliziraju bjelorusku zastavu iz razdoblja prije sovjetske okupacije). Na kraju filma, takoreći kao epilog, prikazujem montažu Kacjarininih snimki uživo s prosvjeda.

Glavna je priča usko povezana sa stvarnošću: pratimo kako su novinari uhićeni, kako im se sudilo i koje su kazne dobili. Međutim, moj cilj nije bio točno prenijeti te događaje, već iznijeti emocionalnu istinu o odlukama koje su ljudi morali donijeti i bolnim posljedicama s kojima su se suočili. Likovi imaju drukčija imena kako bi se stvorila određena distanca između njih i osoba iz stvarnog života koje su poslužile kao

nadahnuće, ali i kako bi se publici dala prilika da na tu priču gleda kao na jednu od mnogih, kao metaforu za ono što se dogodilo cijeloj zemlji.

Zna li šira javnost u Bjelorusiji što se dogodilo Andrejevoj i drugim novinarima poput nje? Zna li koliko je ljudi pretrpjelo istu ili sličnu sudbinu?

U Bjelorusiji je došlo do političkih uhićenja i represije u toliko širokim razmjerima da je teško ne biti svjestan situacije. Najmanje 130 000 osoba pretrpjelo je razne oblike represije, a nakon 2020. zemlju je napustilo oko 500 000 ljudi. Razmjeri tih događaja naprosto su preveliki da bi ih se moglo sakriti.

Službeni broj političkih zatvorenika (okrivljenih ili osuđenih na temelju optužbi za kazneno djelo) u Bjelorusiji posljednjih nekoliko godina iznosi oko 1300 osoba, ali morate razumjeti da su stotine, ako ne i tisuće, već odslužile kaznu, nekima je odobreno ranije puštanje na slobodu, a mnogo novih osuđenika boji se zatražiti status političkih zatvorenika. Riječ je o tvorničkoj traci represije koja je u stalnom pokretu i na kojoj novi zatvorenici zamjenjuju one koji bivaju pušteni na slobodu.

Koja je bila glavna motivacija za snimanje ovog filma? Što želite postići?

Kao Bjeloruskinja osjećala sam potrebu da učinim nešto nakon što je bjeloruski režim brutalno ugušio prosvjede 2020. Kao bivša novinarka mogla sam se jako dobro poistovjetiti sa svojim likovima. Kao režiserku privukla me snažna i duboka priča koju sam jednostavno morala prikazati.

Što biste željeli da gledatelji shvate kao glavnu poruku ili da osjećaju nakon gledanja vašeg filma?

Doista se nadam da će ljudi stati i razmisliti o tome što zapravo znači sloboda, koliko može koštati i jesu li zaista svjesni onoga što imaju. Nadam se da će im misli biti s Kacijom i Iharom i svim drugim osobama iza rešetaka, s obzirom na to da mnogi u Europi slobodu uzimaju zdravo za gotovo.

Što bi EU - njegove institucije, civilno društvo, udruženja novinara, organizacije za ljudska prava, nacionalne vlade - trebali učiniti kako bi pružili pomoć?

Pozivam EU da ne zaboravi Bjelorusiju i ne otpiše je kao izgubljen slučaj. Upravo potpora EU-a omogućuje našoj kulturi, medijima i civilnom društvu da prežive pod ovim golemim pritiskom i, iako se to možda čini kao dugoročno ulaganje, ono će se svakako isplatiti.

[EGSO-ova Skupina za vezu obilježava svoju 20. obljetnicu: „Da ta skupina ne postoji, trebalo bi je osnovati”](#)

Povodom 20. obljetnice EGSO-ove Skupine za vezu njezini osnivači i osnivačice i sadašnji članovi i članice pozvali su na

aktivne mjere za obranu europske demokracije, otvorenog javnog prostora i pravedne Europe.

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) obilježio je 11. prosinca 20. obljetnicu svoje [Skupine za vezu](#) s europskim organizacijama i mrežama civilnog društva, jedinog stalnog tijela za politički dijalog i strukturiranu suradnju između organizacija civilnog društva i institucija EU-a. Tijekom dva desetljeća postojanja Skupina za vezu odigrala je važnu ulogu u jačanju glasa organiziranog civilnog društva i uključivanju njegovih pitanja u europski program. Skupina se sastoji od 45 mreža civilnog društva aktivnih na europskoj razini, čime se u potpunosti poštuju načela iz članka 11. Ugovora.

„Obilježavanjem 20 godina EGSO-ove Skupine za vezu odajemo priznanje ne samo njezinim iznimnim postignućima nego i trajnim partnerstvima koja su oblikovala participativnu demokraciju u Europi. Tijekom dva desetljeća Skupina za vezu postala je dinamična platforma kojom se jača glas civilnog društva i potiče suradnja među raznim dionicima. Ostanimo i u budućnosti ujedinjeni da bismo ojačali demokratske vrijednosti, proširili prostor za građansko djelovanje i stvorili Europu koja istinski služi svim građanima”, rekao je u svojem uvodnom govoru predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke**.

„Naše putovanje nije bilo jednostavno”, dodala je **Brikena Xhomaqi**, supredsjednica Skupine za vezu, „ali smo naučili vjerovati jedni drugima. Nadam se da ćemo ojačati našu suradnju u zajedničkoj borbi za dosljednu europsku strategiju civilnog društva.”

Katarina Barley, potpredsjednica Europskog parlamenta nadležna za odnose s organizacijama civilnog društva, u svojem je uvodnom govoru izjavila da je „Europski parlament spreman ojačati suradnju sa Skupinom za vezu. Potrebna nam je sve strukturiranija suradnja s organizacijama civilnog društva. Zajedno moramo učiniti više kako bismo suzbili prijetnje demokraciji u Europskoj uniji, koje su veće nego ikad prije”, dodavši „Da ta skupina ne postoji, trebalo bi je osnovati.”

Na dinamičnom događanju povodom [20. obljetnice Skupine za vezu](#) sudjelovalo je više od stotinu uzvanika, uključujući nekoliko ključnih osoba iz sektora civilnog društva. Među njima su bili predstavnici i predstavnice organizacija civilnog društva iz Srbije i Moldavije, što je u skladu s politikom EGSO-a da pozove predstavnike zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u da sudjeluju u njegovu radu. Sudjelovala su i četiri bivša predsjednika EGSO-a, **Staffan Nilsson**, **Henri Malosse**, **Luca Jahier** i **George Dassis**. Luca Jahier naglasio je da je EGSO odgovoran za uspostavu i održavanje platforme za civilni dijalog, dok je George Dassis izjavio da je „glavno postići mir, a za to moramo biti snažni i ujedinjeni”.

Niste mogli sudjelovati? Na [stranici događanja](#) pogledajte snimku događanja, zajedničku izjavu predsjedništva Skupine za vezu, završni videozapis, slike i priopćenje za medije. (Im)

Copyright: Polish Presidency. Council of the European Union

Najnovije vijesti: Aktivnosti EGSO-a tijekom poljskog predsjedanja

Poljska je 1. siječnja preuzela štafetu od Mađarske na čelu EU-a i predsjedat će Vijećem EU-a u prvoj polovici ove godine. Poljsko predsjedništvo dolazi u vrijeme promjena za Europu i podudara se s početkom novog mandata Europske komisije.

S obzirom na to da ruska agresija na Ukrajinu ne posustaje i da su geopolitičke napetosti na najvišoj razini u novijoj europskoj povijesti, Poljska se u svojim prioritetima fokusirala na sveobuhvatnu temu sigurnosti, koja uključuje vanjsku, unutarnju, gospodarsku, energetska i zdravstvenu sigurnost, sigurnost opskrbe hranom i osiguravanje vladavine prava.

Ti su prioriteti u skladu s angažmanom Europskog gospodarskog i socijalnog odbora na poticanju kohezije, očuvanju demokratskih vrijednosti i osiguravanju stabilnog prosperiteta. „U EGSO-u smo ponosni na to da smo pouzdan i angažiran partner poljskog predsjedništva i imat ćemo aktivnu ulogu u oblikovanju političkih prioriteta koji će definirati novi europski ciklus”, izjavio je predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke**.

EGSO će na zahtjev poljskog predsjedništva sastaviti 14 razmatračkih mišljenja. Pogledajte našu novu brošuru i detaljnije se upoznajte s tim mišljenjima i drugim aktivnostima EGSO-a u prvoj polovici 2025. godine. U njoj možete saznati i tko su poljski članovi EGSO-a i koje organizacije predstavljaju. Brošura je dostupna isključivo na internetu i samo na engleskom, poljskom, francuskom i njemačkom jeziku. (II)

„Novi imidž Europe”

Ako želi preživjeti, posebice u današnjem kontekstu bujanja dezinformacija, uzleta umjetne inteligencije i porasta autoritarnih tendencija, EU mora jasno komunicirati. Kako bi doprla do svih, komunikacija o EU-u mora se odvijati na lokalnoj razini.

Rebranding Europe (Novi imidž Europe), nova knjiga komunikacijskog stratega i autora **Stavrosa Papagiannesa**, temelj je za kritičku raspravu o ulozi EU-a na globalnoj sceni na kojoj se Europa, s obzirom na rusku agresiju na Ukrajinu, koja ulazi u treću godinu, rat na Bliskom istoku i niz geopolitičkih i gospodarskih izazova, nalazi na raskrižju.

Predstavljanju knjige održanom 3. prosinca u palači Résidence u Bruxellesu prisustvovao je potpredsjednik EGSO-a za komunikaciju **Laurențiu Plosceanu**, koji je sudjelovao u raspravi o položaju Europe na turbulentnoj globalnoj sceni i potrebi EU-a da jasno komunicira o svojim vrijednostima.

„Ovo je ključni trenutak za EU. Kako bi osigurala svoju budućnost, Europa mora svojim građanima i svijetu prenijeti jasnu i uvjerljivu viziju. Nije riječ o politici, već o povjerenju, identitetu i zajedničkoj svrsi”, izjavio je

Stavros Papagiannas.

Sudionici i sudionice rasprave naglasili su da učinkovita komunikacija nije samo jedna od opcija, već je nužna za opstanak EU-a, posebice u suvremenom vremenu dezinformacija, umjetne inteligencije i sve većeg autoritarizma. Europa mora biti predvodnik u promicanju demokracije i ljudskih prava. Uloga medija ključna je za oblikovanje europske javne sfere, potvrdio je **Colin Stevens**, glavni urednik portala EU Reporter i moderator rasprave. „Mi mediji moramo uvijek iznova objašnjavati da se Europa tiče svih. Moramo to činiti baš svakoga dana”, rekao je.

Stručnjaci se slažu da je vrlo teško boriti se protiv dezinformacija i iskorijeniti „lažne vijesti”, posebice s pojavom umjetne inteligencije. Najučinkovitija protumjera je stvaranje otpornosti stanovništva.

„Vrijeme je da saslušamo građane umjesto da govorimo. Oni žele sudjelovati i biti uključeni”, istaknuo je Laurentiu Plosceanu. Naglasio je važnost suradnje s regionalnim tiskom i pozvao institucije EU-a da razviju partnerstvo s regionalnim medijima i pozovu regionalne novinare u Bruxelles. Zaključio je da Europa mora početi djelovati na lokalnoj razini.

Budući da velika većina Europljana razmišlja prije svega na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, a tek onda i na europskoj razini, komunikacija o Europi mora se prilagoditi toj stvarnosti i priznati da diskursi za dopiranje do građana moraju biti lokalni, regionalni i nacionalni. (mt)

Zabilježite u kalendar: EGSO-ov Tjedan civilnog društva održava se 17. – 20. ožujka 2025.

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO), kao institucijski partner civilnog društva, ponosno najavljuje drugo izdanje Tjedna civilnog društva!

U okviru četverodnevnog događanja, čija će glavna tema biti **jačanje kohezije i sudjelovanje u polariziranim društvima**, održat će se sastanci koje će voditi EGSO-ova Skupina za vezu s europskim organizacijama i mrežama civilnog društva. Valja istaknuti i Dan europske građanske inicijative, svečanost dodjele Nagrade za civilno društvo i doprinose nacionalnih gospodarskih i socijalnih vijeća, predstavnika i predstavnica mladih, novinara i novinarki i organizacija civilnog društva iz zemalja kandidatkinja.

Prijave počinju u veljači 2025. Uskoro će na internetskoj stranici Tjedna civilnog društva (#CivSocWeek) i na društvenim medijima biti dostupne dodatne informacije. Pratite nas!

Srednje škole: pripremite se za inicijativu „Tvoja Europa, tvoje mišljenje” 2025.!

EGSO je za ovogodišnje izdanje inicijative „Tvoja Europa, tvoje mišljenje” (YEYS) zaprimio stotine prijava iz srednjih škola iz cijelog EU-a, zemalja kandidatkinja i Ujedinjene Kraljevine.

Organizatori tog događanja, koje će se održati 13. i 14. ožujka 2025., pažljivo su pregledali i ocijenili sve prijave i odabrali [36 srednjih škola](#).

„Tvoja Europa, tvoje mišljenje” vodeće je godišnje događanje EGSO-a za mlade, a ove će godine okupiti gotovo 100 učenika i učenica i 37 nastavnika i nastavnica. Održat će se pod nazivom „Dajmo glas mladima” i trajati dan i pol, a naglasak će biti na ulozi koju mladi mogu imati u oblikovanju otporne budućnosti. Cilj je mlade osnažiti da sudjeluju u građanskom djelovanju i aktivno doprinose participativnoj demokraciji, i u svojim zajednicama i šire.

Dok se EGSO priprema ugostiti sudionike i sudionice događanja, njegovi članovi i članice posjetit će početkom 2025. odabrane škole kako bi se s njima upoznali i razmijenili mišljenja uoči glavnog događanja.

Uvodna i završna sesija 14. ožujka 2025. prenosit će se uživo. Poveznica za praćenje bit će objavljena na internetskim stranicama EGSO-a, na službenoj internetskoj stranici [Tvoja Europa, tvoje mišljenje 2025.](#) | [EGSO](#), gdje možete pronaći i više informacija i novosti o događanju.

Film „Flow” pobudio interes u EGSO

EGSO će 23. siječnja biti domaćin prikazivanja filma „Flow”, kandidata za [Europsku filmsku nagradu publike LUX 2025](#).

Ovaj hvaljeni animirani film režirao je latvijski redatelj **Gints Zilbalodis**, a nastao je u latvijskoj, francuskoj i belgijskoj koprodukciji. Dobio je globalno priznanje osvojivši Zlatni globus za najbolji animirani film i glavne nagrade na festivalima kao što je Međunarodni festival animiranog filma u Annecyju, Nagradu Udruženja njujorških filmskih kritičara i Europsku filmsku nagradu.

Pratite putovanje samotnog mačka koji je preživio postapokaliptični potop, dok se pokušava snaći u novoj stvarnosti i uči surađivati s drugim životinjama u čamcu za spašavanje.

Ovo prikazivanje filma dio je niza događanja koje EGSO organizira u suradnji s Europskom filmskom nagradom publike LUX Europskog parlamenta, s ciljem promicanja kulturne raznolikosti i poticanja dijaloga o gorućim društvenim pitanjima.

Did you know that the
EUROPEAN DEMOCRACY PASSPORT
is available in...

★
PAPER VERSION

★
**INTERACTIVE
ONLINE VERSION**

potaknuti promjene!

Upoznajte interaktivnu verziju Putovnice za europsku demokraciju

Tisuće primjeraka najnovijeg izdanja popularne **brošure** EGSO-a pod nazivom „Putovnica za europsku demokraciju” već se distribuiraju diljem Europe. **Možda se pitate je li Putovnica za europsku demokraciju dostupna i u elektroničkom obliku. Naravno da jest!**

Interaktivna internetska verzija, koja sadrži videozapise, kvizove, karte i još mnogo toga, već je dostupna na 13 jezika, a u pripremi su i dodatni jezici! Istražite što sve nudi i otkrijte kako zaista možete

Priče o postignućima EGSO-a

U svojoj najnovijoj publikaciji Europski gospodarski i socijalni odbor predstavlja 11 priča o svojim nedavnim postignućima.

U njima možete saznati kako se EGSO na europskoj razini zauzima za razmatranje i rješavanje ključnih gospodarskih i socijalnih pitanja koja su utvrdili socijalni partneri i civilno društvo.

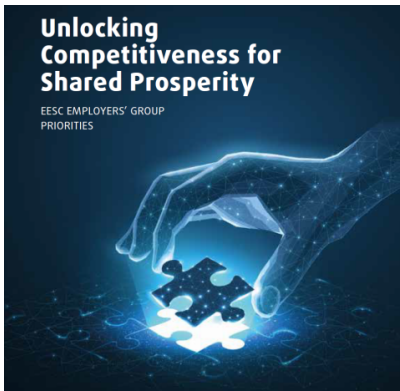
Te priče također pokazuju kako EGSO svojim savjetodavnim radom utječe na zakonodavstvo EU-a i prati njegovu pravilnu provedbu.

Nas našoj internetskoj stranici [Najnovija postignuća EGSO-a | EGSO](#) možete saznati više o tih 11 priča, a možete ih i preuzeti.

Želite li dobiti tiskani primjerak na engleskom ili francuskom jeziku, pošaljite nam e-poruku na adresu vipcese@eesc.europa.eu.

NOVOSTI IZ SKUPINA

Oslobađanje potencijala konkurentnosti za ostvarenje zajedničkog napretka: novi prioriteti Skupine poslodavaca

Stefano Mallia, predsjednik Skupine poslodavaca

„Oslobađanje potencijala konkurentnosti za ostvarenje zajedničkog napretka” glavni je cilj novousvojenih prioriteta naše skupine.

U kontekstu trenutačnih globalnih izazova **konkurentnost** i stvaranje okruženja pogodnog za poslovanje moraju biti prioriteti političkog programa poduprtog konkretnim mjerama.

Kako bi EU bio okruženje pogodno za poslovanje, konkurentnost se ne smije temeljiti na subvencijama i protekcionizmu, nego na izvrsnosti i zdravom tržišnom natjecanju, a poduzeća moraju imati konkurentan pristup svim potrebnim proizvodnim resursima. Želi li pogodovati poslovanju, EU mora donijeti uredbu kojom će poticati poslovanje i produktivnost, omogućiti potpuno funkcioniranje **jedinstvenog tržišta** i administrativno opterećenje svesti na minimum. Osim toga, za privlačenje ulaganja ključno je ostvariti puno povjerenje između poduzeća i oblikovatelja politika, a nužno je i zaštititi interese poduzeća iz EU-a u odnosu na međunarodne konkurente.

Stoga pozivamo na donošenje sljedećih 10 prioritetnih mjera politike koje bi pogodovala poslovanju:

1. radikalna reforma regulatornog pristupa
2. sustavi produktivnih inovacija usmjereni na ulaganja i inovacije
3. visoki tehnološki kapaciteti u području obrane, sigurnosti i zelene tranzicije i potpora tehnološkim *start-up* poduzećima
4. snažna industrijska baza
5. integrirana financijska tržišta ostvarena razvojem unije tržišta kapitala i bankovne unije
6. odgovarajući pristup radu
7. učinkoviti energetske i prometne sustavi
8. jednaki uvjeti trgovanja
9. zelena tranzicija usmjerena na poduzeća
10. učinkovite javne financije.

Ako želimo iskoristiti pozitivan učinak konkurentnih poduzeća da bismo ostvarili snažno gospodarstvo i globalno utjecajan EU, treba hitno provesti navedene mjere.

Izvešća Enrica Lette i Marija Draghija poziv su na djelovanje: ili će EU ponovo postati konkurentan ili će biti prinuđen na koncesije u području dobrobiti, ekoloških standarda i temeljnih sloboda.

To si ne možemo priuštiti.

[Plan za čistu industriju za Europu i njezine radnike?](#)

Skupina radnika

Europska industrija suočava se s brojnim izazovima, kao što su iznimno visoka cijena energije, poteškoće u privlačenju kvalificirane radne snage i pristup financiranju. EU je 2023. predstavio [industrijski plan u okviru zelenog plana](#), usmjeren na postizanje ugljične neutralnosti. Prilikom predstavljanja [političkih smjernica prošle jeseni](#), predsjednica Ursula von der Leyen osvrnula se, u duhu izvješća Marija Draghija, na „plan za čistu industriju” za konkurentne industrije i kvalitetna radna mjesta.

Industrija je ključan dio zelene i digitalne tranzicije, kao i našeg ekonomskog sustava. Ali što taj novi plan znači za radnike? Snažna, sindikalno organizirana, dobro plaćena radna snaga s dobrim radnim uvjetima nije samo pitanje sindikata već je i važna za društvo u cjelini, demokraciju i socijalnu stabilnost, ali i produktivnost poduzeća.

Bez odgovarajućih smjernica i dostatnog javnog financiranja, taj bi se plan u konačnici mogao ograničiti samo na one dijelove Draghijeva izvješća i programe konkurentnosti koji najviše pogoduju deregulaciji. Time bi se mogao ugroziti europski socijalni model jer bi se poticao štetan oblik tržišnog natjecanja s negativnim posljedicama na plaće i radne uvjete.

Taj problem tema je zajedničke konferencije o europskoj industrijskoj politici za kvalitetna radna mjesta, koju Skupina radnika EGSO-a i Europska konfederacija sindikata (ETUC) organiziraju 14. veljače u prostorijama EGSO-a. Pozivamo sve zainteresirane da zabilježe datum u kalendar i pridruže se raspravi.

[Za prevladavanje stambene krize EU-u je potreban sveeuropski politički odgovor](#)

EGSO-ova Skupina organizacija civilnog društva

Sve veća digitalizacija u građevinskoj i stambenoj industriji te uključivanje aktera socijalne ekonomije u usluge stambenog zbrinjavanja mogu pomoći u rješavanju aktualnih izazova povezanih s cjenovnom pristupačnošću i održivošću stanovanja u Europi. **Budući da stanovanje nije samo potreba već i ljudsko pravo, potreban je sveeuropski odgovor na razne izazove koji se pritom nameću, kako je zaključeno na nedavnoj konferenciji u EGSO-u.**

EGSO-ova Skupina organizacija civilnog društva organizirala je 21. studenoga [konferenciju „Zaštita najranjivijih osoba u Europi pomoću održivog i cjenovno pristupačnog stanovanja”](#), na kojoj su rasprave bile usmjerene na to kako bi EU i njegove države članice mogli uvjete stanovanja diljem Europe učiniti uključivijima, cjenovno pristupačnijima i održivijima.

Séamus Boland, predsjednik Skupine organizacija civilnog društva, naglasio je da je pristup odgovarajućem stanovanju ljudsko pravo koje zahtijeva sveeuropski pristup. Istaknuo je vezu između povećanja cijena stambenih nekretnina i razine siromaštva te istaknuo da je „pružanje cjenovno pristupačnog i održivog

stanovanja ključno za iskorjenjivanje siromaštva”.

Također je naglasio da „strategija EU-a za borbu protiv siromaštva i europski plan cjenovno pristupačnog stanovanja koje je predložila izabrana predsjednica Europske komisije moraju biti dio međusektorskog političkog pristupa iskorjenjivanju siromaštva. U okviru tog pristupa organizacije civilnog društva moraju biti uključene u cijeli proces osmišljavanja, provedbe i praćenja rješenja. Održivo stanovanje mora se sagledati iz šire perspektive koja obuhvaća učinkovitost resursa, kružnost, otpornost, prilagodbu i gospodarsku pristupačnost.”

Na konferenciji je predstavljena i [nova studija EGSO-a](#) o cjenovno pristupačnom održivom stanovanju u EU-u, koju je naručila Skupina organizacija civilnog društva. U studiji se razmatraju politička rješenja za postizanje cjenovno pristupačnog i održivog stanovanja u cijelom EU-u. Analiziraju se dva nova trenda: digitalizacija i uključivanje aktera socijalne ekonomije u stambeno zbrinjavanje. Također se ispituju inovativne inicijative u šest država članica i procjenjuje njihov potencijal za širu primjenu diljem Europe.

Više o srednjoročnim i dugoročnim **političkim preporukama iz studije EGSO-a** možete saznati [ovdje](#).

Možete proučiti i [zaključke i preporuke](#) s konferencije.

MIGRACIJE U FOKUSU

Europski migracijski forum pokazuje kako civilno društvo može doprinijeti provedbi pakta o migracijama i azilu

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) i Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove Europske komisije organizirali su deveto izdanje Europskog migracijskog foruma, čija je tema bila

ključna uloga civilnog društva u predstojećoj provedbi pakta o migracijama i azilu, a poseban naglasak stavljen je na izravni rad organizacija civilnog društva na terenu.

Europski migracijski forum održan u Bruxellesu krajem studenoga skrenuo je pozornost na [pakt o migracijama i azilu](#), koji je stupio na snagu u lipnju 2024. Sudionici i sudionice razgovarali su o predstojećoj provedbi tog pakta i o tome kako civilno društvo može pružiti podršku i doprinijeti njegovoj humanoj primjeni. Detaljnije su razmotrili i novi trajni mehanizam solidarnosti, čime su se učvrstile veze između postupaka azila i vraćanja, odgovarajućih uvjeta prihvata i [Akcijskog plana za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027.](#)

Europska povjerenica za unutarnje poslove na odlasku **Ylva Johansson** izjavila je na otvaranju foruma: „Drago mi je što je jedna od mojih posljednjih javnih uloga kao povjerenice govoriti na Europskom

migracijskom forumu, vrijednoj platformi na kojoj organizacije civilnog društva, države članice EU-a i kreatori politika imaju priliku baviti se izazovima i mogućnostima vezanima uz upravljanje migracijama. Rasprave koje smo vodili tijekom godina uvijek su bile inspirativne. Zajedno možemo izgraditi snažnije i otpornije zajednice i pritom poštovati naše vrijednosti i osigurati da Europa ostane mjesto utočišta i mogućnosti.”

Predsjednik EGSO-a **Oliver Röpk**e zahvalio je povjerenici Johansson na njezinu zalaganju za reformu migracijske politike EU-a. „Moramo se pobrinuti da provedba pakta o migracijama bude najhumanija i najodrživija moguća, a to možemo postići samo poslušamo li organizacije civilnog društva na terenu. Iako je pakt donesen, posao ni približno nije završen – zapravo se može reći da pravi posao tek počinje”, upozorio je.

Europski migracijski forum osnovan je 2015. kao platforma za dijalog između civilnog društva, institucija i vlasti o pitanjima vezanima uz migraciju i integraciju državljana trećih zemalja. Održava se jednom godišnje kako bi se raspravljalo o novostima vezanima uz razvoj politika i prikupile i razmijenile informacije o načinima na koje se europske politike provode na regionalnoj i lokalnoj razini.

Forum se svake godine bavi drugom temom, koja se odabire na temelju doprinosa organizacija civilnog društva tijekom postupaka savjetovanja provedenih u mjesecima koji prethode događanju. Dosad su obrađene teme kao što su sigurne migracijske rute, pristup migranata pravima, uslugama i EU-u, uključivije europsko tržište rada za migrante i uloga mladih.

EGSO je već donio ključna mišljenja o najvažnijim temama vezanima uz migracije i azil, između ostalog o provedbi [pakta o migracijama i azilu](#), [Uredbi o upravljanju azilom i migracijama](#), [Paketu mjera za sigurnosnu uniju / Schengenskom paketu](#) i [Akcijskom planu za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027.](#) Osim toga, 2009. je osnovao [Stalnu skupinu za imigraciju i integraciju](#), koja doprinosi konkretnoj ulozi EGSO-a kao posrednika između civilnog društva i institucija EU-a u pogledu migracijskih pitanja te istodobno nastoji promicati razvoj zajedničke europske imigracijske i integracijske politike. (Im)

Photo from 'The Jungle' project: Trench foot, a fungal infection that affects the feet, is one of the most common health problems among refugees attempting to cross the Białowieża Forest (October 2022). Copyright: Hanna Jarzabek

„Džungla”

Hanna Jarzabek, španjolsko-poljska dokumentarna fotografkinja i kandidatkinja za nagradu „Impact Award 2024” fonda „Istraživačko novinarstvo za Europu” (IJ4EU), prikazuje teško stanje na poljsko-bjelogorskoj granici, na kojoj tisuće izbjeglica pokušavaju prijeći Belovešku šumu prozvanu „Džungla”.

Hanna Jarzabek

Od studenoga 2021. tisuće izbjeglica, prvenstveno iz bliskoistočnih i afričkih zemalja, pokušavaju prijeći Belovešku šumu, posljednju preostalu prašumu u Europi, koja se nalazi duž granice između Poljske i Bjelorusije. Ta šuma, koju neki izbjeglice nazivaju „Džunglom“, opasno je i zahtjevno mjesto, posebno za one koji nisu upoznati s oštrim klimatskim uvjetima sjeveroistočne Europe. Mnogi izbjeglice dugo zapnu u toj šumi i suočavaju se s ekstremnim uvjetima kao što su nedostatak hrane i vode, a tijekom zime i velik rizik od hipotermije i smrti. Ako ih uhvate službenici i službenice graničnog nadzora, obično su prisiljeni vratiti se na drugu stranu granice, što znači da ostaju u šumi s bjeloruske strane, često noću, bez svjedoka i s uništenim telefonima da bi im se onemogućila komunikacija s vanjskim svijetom. Takvo prisilno vraćanje, poznato pod nazivom odgurivanje, odvija se čak i u najtežim uvjetima, bez iznimaka za trudnice ili osobe kojima prijete hipotermija, koje se svejedno protjeruju na bjelorusko državno područje. Neki od izbjeglica izjavili su da su takvom odgurivanju bili izloženi u više navrata, neki čak i do 17 puta.

Prethodna poljska vlada na granici je izgradila zid s pojačanim temeljima i žilet-žicom na vrhu. Slično kao i na drugim mjestima s izgrađenim preprekama, taj zid ne sprječava ljude da pokušaju ući u Europu, već ih izlaže teškim ozljedama. Da bi otkrili kretanje izbjeglica i humanitarnog osoblja, službenici i službenice graničnog nadzora u šumi su postavili i foto-zamke. S obzirom na to da ne postoje izbjeglički kampovi, izbjeglice se skrivaju u šumi kako bi izbjegli prisilno vraćanje u Bjelorusiju, a sve veća prisutnost vojske otežava pristup humanitarnoj pomoći.

Pružanje humanitarne pomoći na toj granici izrazito je izazovno od samoga početka. Nakon što je vlada krajnje desnice u listopadu 2023. izgubila vlast, javila se nada da će se migracijska politika promijeniti, ali nastavili su se nasilje, vraćanja i ograničen pristup zdravstvenoj skrbi. Liječnici bez granica trenutačno pružaju zdravstvenu skrb duž granice od 400 kilometara sa samo troje zaposlenika koji rade na nepuno radno vrijeme. Za razliku od drugih pograničnih regija sa sličnim migracijskim tokovima, ta organizacija ondje nema stalnu bazu. Njezino osoblje radi u teškim uvjetima, često pomoć pruža u mraku i nema odgovarajuću opremu za postavljanje točnih dijagnoza. Liječenje, primjerice intravenske infuzije tijekom noći ili pružanje hitne medicinske pomoći u teškim slučajevima kao što su spontani pobačaji, moraju prilagoditi uvjetima rada u šumi.

Zbog izgradnje zida, osim zdravstvenih problema, sada nailaze i na razne vrste prijeloma jer ljudi koji ga pokušavaju prijeći ponekad padaju s visine i do 5 metara. Za neke su prijelome potrebne složene operacije i mjeseci oporavka. U tim je slučajevima, kao i u slučajevima hipotermije, jedino rješenje pozvati hitnu pomoć, a poznato je da će službenik ili službenica graničnog nadzora tijekom boravka u bolnici tu osobu uhititi i držati je pod nadzorom. Nakon napuštanja bolnice službenici i službenice graničnog nadzora prema vlastitim kriterijima odlučuju hoće li tu osobu poslati u prihvatni centar za strance otvorenog ili zatvorenog tipa. Prema onome što mi je reklo nekoliko ispitanika, postojale su situacije u kojima su službenici graničnog nadzora neke izbjeglice, nakon njihova boravka u bolnici, prevezli natrag u šumu i prisilno vratili na bjelorusku stranu. Priča bi tada počela ispočetka.

Posljednjih mjeseci povećala se i količina vojske stacionirane na poljsko-bjeloruskoj granici, što je odraz sve većih napetosti u toj regiji. U lipnju 2024. jedan je migrant na granici nožem napao poljskog vojnika, koji je kasnije preminuo od pretrpljenih ozljeda. Stoga je nova vlada pojačala svoju antimigracijsku kampanju i donijela zakon kojim se vojnicima dopušta upotreba oružja kad god to smatraju potrebnim, a pritom ne moraju odgovarati za posljedice svoga djelovanja. Ta odluka izaziva veliku zabrinutost, posebno s obzirom na dosadašnje uznemirujuće incidente koji su uključivali uporabu sile. Jedan je sirijski izbjeglica, na primjer, u

listopadu 2023. usred bijela dana ustrijeljen sleđa i zadobio je teške ozljede. Slično tome, u studenome 2023. humanitarni volonteri i volonterke izvijestili su da su službenici i službenice graničnog nadzora bez prethodnog upozorenja pucali u njihovom smjeru. Incident se dogodio dok su volonteri i volonterke pokušavali pružiti potrebnu pomoć. Postoji rizik da će takve opasne prakse zbog novog zakona postati uobičajene, a ujedno se i stvara ozračje nekažnjavanja, čime se dodatno ugrožavaju i izbjeglice i osobe koje im pružaju humanitarnu pomoć. Takvom se politikom vojnicima daju neograničene ovlasti i na taj način ugrožavaju temeljna ljudska prava, što bi, u već nestabilnoj pograničnoj regiji, moglo dovesti do eskalacije nasilja.

Donald Tusk nastoji stvoriti sliku da je njegova vlada otvorenija i osjetljivija na pitanje ljudskih prava, ali ona nastavlja diskurs prethodne vlasti i migrante na toj granici prikazuje kao prijetnju poljskom društvu, dehumanizira ih i naziva teroristima ili kriminalcima. Prethodna vlada ujedno je pokušala humanitarno osoblje prikazati kao pomagače u trgovini ljudima, što je kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora do osam godina. Čini se da će vlada Donalda Tuska nastaviti takvu politiku. [Suđenje](#) petero humanitarnih volontera, koji su 2022. pomagali jednoj obitelji iz Iraka i jednoj osobi iz Egipta, počinje 28. siječnja 2025. Prijeti im upravo ta stroga kazna.

Osim toga, nedavno (u listopadu 2024.) najavljena migracijska politika ne daje puno razloga za optimizam. Tampon-zona, koja je uvedena prošlog srpnja, i dalje je na snazi, čime se humanitarnim organizacijama, uključujući Liječnike bez granica, i novinarima, znatno ograničava pristup. Na taj se način ometaju isporuka pomoći izbjeglicama i dokumentiranje kršenja ljudskih prava od strane poljskih vlasti.

Međutim, najsporniji aspekt te politike jest plan za ukidanje prava na azil na toj granici, što je mjera koja je u očitoj suprotnosti s poštovanjem temeljnih ljudskih prava priznatih u cijeloj Europi. Osim toga, ta će politika imati dalekosežne posljedice za lokalno stanovništvo u pograničnom području, a osmišljena je bez prethodnog savjetovanja s njima i humanitarnim organizacijama. Humanitarne organizacije, koje neumorno rade na pružanju pomoći, stekle su dragocjeno znanje o toj situaciji, potrebama izbjeglica koji pokušavaju prijeći granicu i izazovima s kojima se suočavaju. Zanemarivanjem njihova uvida ne samo da se potkopavaju humanitarni napori već bi se moglo i pogoršati ionako teško stanje.

[Ova istraživačka reportaža](#) provedena je uz potporu bespovratnih sredstava iz fonda „Istraživačko novinarstvo za Europu“ (IJ4EU).

*[Hanna Jarzabek](#) je španjolsko-poljska dokumentarna fotografkinja sa sjedištem u Madridu. Studirala je političke znanosti i radila kao politička analitičarka za agencije UN-a. U svom se radu bavi temama diskriminacije, rodnog identiteta, seksualne raznolikosti i migracijskih tokova duž istočne granice EU-a, kojima pristupa s razumijevanjem i poštovanjem. Njezine radove objavljuju velike medijske kuće kao što su *El País* i *Newsweek Japan*, a oni se izlažu i na međunarodnim izložbama. Dobila je brojne nagrade, među kojima ističemo kandidaturu za nagradu „Impact Award 2024“ fonda „Istraživačko novinarstvo za Europu“ i nagradu *Leica Oskar Barnack 2023*.*

Fotografija u okviru projekta „Džungla“:

Rovovsko stopalo, gljivična infekcija koja zahvaća stopala, jedan je od najčešćih zdravstvenih problema među izbjeglicama koji pokušavaju prijeći Belovešku šumu (listopad 2022.).

Copyright: Robert Gašpert

[Unmarked graves at Europe's outer borders](#)

Barbara Matejčić, a freelance journalist from Croatia, has had the 'List of Refugee Deaths' - a record of people who tried to reach safety in the EU from 1993 to present day - printed out on her desk for a long time. This 'catalogue of refugee despair and the cruelty of Europe's border regime' has served as a reminder that she needs to do something about it. In 2024, she took part in a

major award-winning cross-border journalism project that confirmed over 1 000 unmarked graves of migrants across Europe over the last decade. Her story [Unmarked monuments of EU's shame in Croatia and Bosnia](#) chronicles state-linked deaths along the treacherous Balkan route.

By Barbara Matejčić

As I write this, on 13 January, in Zagreb, the odds are high that someone out there on the so-called Balkan route is dying. The temperatures are below freezing; the rivers are icy, swollen, and fast-flowing, and the mountains and forests are covered in snow. People have no other way to reach the European Union and ask for asylum, so they take high-risk routes. And they do not die 'only' because they drowned, fell fatally or froze to death. They also die because the police shoot at the boats in which they cross rivers, as happened to 20-year-old Arat Semiullah from Afghanistan, whose funeral prayer I attended in Bosnia and Herzegovina. They also die because the police refuse to respond to their repeated cries for help, as in the case of three minors from Egypt who froze to death in a Bulgarian forest in late 2024.

The root of my journalistic work on migrant deaths along the Balkan route lies in the '[List of Refugee Deaths](#)', compiled by UNITED, a European network of activists and non-governmental organisations. The list documents information from 1993 to the present, about who has died, where, when, how and under what circumstances, while trying to reach Europe or somewhere within Europe. Many of those on the list were refugees fleeing the wars in the former Yugoslav countries. Eleven-year-old Jasminka from Bosnia died in 1994 after her Roma family was set on fire in a refugee centre in Cologne. Lejla Ibrahimović from Bosnia took her own life on 4 December 1994 in Birmingham after the British Interior Ministry refused to grant a visa to her husband Safet. Many people on the list tragically died by suicide.

Many did so after their asylum applications were refused, or before they were due to be deported from the European country they had managed to reach or in protest of the long wait for their asylum requests to be resolved. In the summer of 1995, Todor Bogdanović from Yugoslavia was shot by French police in the mountains near the border with Italy. He was eight years old. Refugees from former Yugoslav countries crossed the borders with documents and received protection in European countries, similar to Ukrainian refugees since the war in Ukraine began. But even then, some could not cross the border legally and tried to reach safety in Western Europe by any means they could, just as non-European refugees have done over the past decade. We don't know about those deaths from the 1990s, just as we don't know much about the ones happening today.

Twelve years ago, I printed out that list, and it has been sitting on my desk ever since as a reminder that I need to do something about it. For me, no photograph, no text, no documentary about refugees is as heart-wrenching as that bare list of dead people. Those densely written pages are a catalogue of refugee despair and the cruelty of Europe's border regime.

As a reporter, I have covered various aspects of migration, including illegal pushbacks and police violence, particularly by the Croatian police, over the past decade. I started focusing on deaths in 2023. I toured cemeteries with activists in Croatia and Bosnia and Herzegovina, sent hundreds of inquiries to state bodies, spoke to the loved ones of the deceased. It is the activists, not the police, that migrants call when their life is in danger. It is the activists who help relatives find those who have disappeared after losing contact with them. It is activists who try to identify the dead, and put up permanent gravestones. This network of compassionate people does the work that should be done by institutions.

The text [Unmarked monuments of EU's shame in Croatia and Bosnia](#) is part of what I published, and it was created as part of an international journalistic investigation into migrant deaths at the external borders of the European Union, which I conducted together with colleagues from Greece, Italy, Spain, and Poland. The series titled [1000 Lives, 0 Names: The Border Graves Investigation](#) won the 2024 [Special Award European Press Prize](#) and [Investigative Journalism for EU Impact Award](#) (IJ4EU).

Based in Zagreb, Croatia, Barbara Matejčić is an award-winning freelance journalist, non-fiction writer, editor, researcher and audio producer focused on social affairs and human rights in the Balkan region. She has won several awards, including the Investigative Journalism for Europe award (2024) and the European Press Prize (2024). The Croatian Journalists' Association named her best print journalist in Croatia for her features about post-war societies in Croatia and Bosnia and Herzegovina. She writes for Croatian and international media and produces multimedia projects. She lectures in Journalism Studies at the University of VERN in Zagreb. You can find out more about Barbara's work at barbaramatejic.com

Copyright: UNHCR

[Dok se situacija ne stabilizira, države EU-a ne smiju prisiljavati sirijske izbjeglice da se vrate](#)

Agencija UN-a za izbjeglice (UNHCR) spremna je podržati one Sirijce koji vjeruju da se mogu vratiti kući u sigurnim uvjetima. Međutim, savjetuje da se nikoga ne prisiljava na povratak u zemlju u kojoj vlada politička nesigurnost, koja se bori s jednom od najvećih humanitarnih kriza na svijetu i u kojoj čak 90 %

stanovništva živi ispod granice siromaštva, piše UNHCR-ov Jean-Nicolas Beuze.

Jean-Nicolas Beuze

Nakon pada predsjednika Bashara al-Assada politička situacija u Siriji brzo se mijenja, a rasprava o najvećoj izbjegličkoj populaciji na svijetu u središtu je pozornosti cijele Europe.

Sve više zemalja EU-a obustavlja donošenje odluka o zahtjevima Sirijaca i Sirijki za azil. Neke najavljuju uvođenje čarter letova, financijskih poticaja i „bonusa za vraćanje” kako bi izbjeglice potakle na povratak, a druge navodno čak planiraju deportirati sve Sirijce i Sirijke sa svog državnog područja, bez obzira na njihov azilantski status.

Da bi mogle donositi utemeljene odluke o azilu, države EU-a moraju procijeniti je li Sirija sigurna za povratak njezinih građana i građanki koji trenutačno borave u Europi. Zbog brzine razvoja situacije na terenu, u ovom trenutku nije moguće donijeti konačnu prosudbu o sigurnosti. Sigurnosna situacija u Siriji i dalje je neizvjesna jer ona balansira između mogućnosti mira i pomirenja s jedne strane i rizika od daljnjeg nasilja s druge.

Milijuni sirijskih izbjeglica koji žive izvan svoje zemlje pokušavaju shvatiti što razvoj situacije u njihovoj domovini znači za njihovu budućnost. Pitaju se: Hoću li biti siguran u Siriji? Hoće li se moja prava poštovati? Nekima se mogućnost povratka možda čini izvedivijom, no među drugima i dalje vlada duboka zabrinutost.

Kakva je u današnjoj Siriji budućnost pripadnika etničkih i vjerskih manjina i onih koji imaju različita politička stajališta ili se identificiraju kao dio zajednice LGBTQ+? Odgovor je još uvijek nejasan.

Moramo poštovati odluku onih koji osjećaju da je povratak siguran i eventualno im pružiti podršku kako bi se mogli vratiti i reintegrirati u zajednice iz kojih su došli, no UNHCR preporučuje da se zbog nestabilnosti i političke nesigurnosti koje u zemlji vladaju nikoga ne prisiljava na povratak.

Prisilnom repatriacijom iz Europske unije prekršila bi se prava sirijskih izbjeglica, koje bi po povratku bile izložene riziku od teške i nepopravljive štete.

Zbog kontinuiranog oružanog nasilja u raznim dijelovima Sirije i nesigurnosti u pogledu načina na koji će nove vlasti odgovoriti na potrebe stanovništva, a pogotovo ranjivih skupina, mnogima je još prerano da razmišljaju o povratku. Njihov stav treba poštovati. Stoga države članice EU-a, kao i zemlje koje graniče sa Sirijom i već više od desetljeća velikodušno pružaju utočište većini sirijskih izbjeglica, moraju i dalje predano pružati zaštitu Sirijcima i Sirijkama na svom državnom području.

Od 1,1 milijuna ljudi interno raseljenih zbog eskalacije sukoba krajem studenoga, i dalje ih je raseljeno oko 627 000, od čega 75 % žena i djece.

Preuranjeno vraćanje izuzetno je riskantno, među ostalim i zbog toga što potiče začarani krug raseljavanja ne samo unutar Sirije već i izvan njezinih granica, i time u konačnici produbljuje krizu.

Osim s masovnim raseljavanjem, Sirija se suočava i s jednom od najvećih humanitarnih kriza na svijetu. U sukobu je uništen velik dio infrastrukture, uključujući bolnice, škole i stambene objekte, i većina izbjeglica nema se gdje vratiti. U mnogim regijama i dalje vlada nestašica hrane, čiste vode i medicinske skrbi. Zbog nedostatka osnovnih usluga, gospodarskih prilika i sigurnosti povratnicima je teško ponovno izgraditi održiv i dostojanstven život. Nevjerojatnih 90 % sirijskog stanovništva živi ispod granice siromaštva.

U posljednjih se nekoliko tjedana znatno povećao broj Sirijaca i Sirijki koji se dobrovoljno vraćaju iz Libanona, Turske i Jordana. Prema preliminarnim procjenama, vratilo ih se 125 000, odnosno oko 7000 dnevno. To je njihov osobni izbor, ali im UNHCR ipak predano pomaže.

Mnogi se Sirijci i Sirijke u Europi i susjednim zemljama pitaju je li se sigurno vratiti i kakve ih osnovne usluge i prilike za obnovu života čekaju u domovini, a istovremeno duboko čeznu za ponovnim susretom sa svojim bližnjima. Zato se mnogi žele vratiti kući barem na kratko, da procijene stanje na terenu. To moraju moći učiniti bez straha od gubitka izbjegličkog statusa u Europi. Ti „izvidnički” posjeti od ključne su važnosti za donošenje informiranih odluka koje će dati bolje rezultate, uključujući siguran i trajan povratak.

Dok čekaju da se stvore pravi uvjeti za siguran povratak i uspješnu reintegraciju u zajednice koje su napustili, Sirijci i Sirijke moraju biti vrlo strpljivi i oprezni. Mnogi su počeli razmišljati o povratku kući i UNHCR

im je spreman pružiti podršku. Nakon dugogodišnje raseljenosti, ovo bi za njih mogla biti dugo očekivana prilika da povratkom u Siriju okončaju svoj dugogodišnji izbjeglički život i pronađu trajno rješenje. Kao što su bili uz njih tijekom egzila, Europska unija i UNHCR bit će uz njih i kad se vrate i počnu graditi novu Siriju.

Jean-Nicolas Beuze predstavnik je UNHCR-a u EU-u, Belgiji, Irskoj, Luksemburgu, Nizozemskoj i Portugalu. Prethodno je bio predstavnik UNHCR-a u Iraku, Jemenu i Kanadi. Već više od 27 godina u sjedištu UN-a i na terenu radi na zaštiti ljudskih prava, održavanju mira i zaštiti djece.

Copyright: Camille Le Coz

Provedba novog pakta o migracijama i azilu mogla bi europski projekt dovesti na kušnju

Novi pakt EU-a o migracijama i azilu, koji je nakon donošenja u svibnju 2024. nazivan povijesnom prekretnicom, tek treba dokazati svoju vrijednost. Izazovi koji se očekuju 2025. svakako neće biti jednostavni: u iznimno nesigurnom geopolitičkom okruženju, inherentna složenost pakta i kratak rok za njegovu provedbu zahtijevat će oprez i mnogo balansiranja - zaključak je analize Instituta za migracijsku politiku Europe (MPI Europe) koju je provela Camille Le Coz.

Početak 2025. otvara goruća pitanja o budućnosti migracijskih politika u Europskoj uniji (EU). Nova Europska komisija svojim je planom provedbe utvrdila jasan smjer novog pakta o migracijama i azilu, no zbog promjenjivih okolnosti postoji opasnost da će se politički fokus i resursi preusmjeriti drugdje. Predstojeći izbori u Njemačkoj, zajedno s posljedicama propasti Asadova režima i nepredvidljivom putanjom rata u Ukrajini, povećali su razinu nesigurnosti. Nastavljaju se rasprave o modelima eksternalizacije, ali ta se nastojanja često ostvaruju kao izolirani politički manevri, a ne kao dio kohezivne europske strategije. U međuvremenu se migracije i dalje koriste kao oružje na poljskoj granici s Bjelorusijom, a ta instrumentalizacija sve više dovodi do odstupanja od prava EU-a. Ova će godina biti ključna za utvrđivanje može li Europska unija slijediti pristup kojim se potiče povjerenje i ostvaruje prijeko potrebno zajedničko djelovanje ili će se suočiti s daljnjom fragmentacijom.

U svibnju 2024. mnogi europski oblikovatelji politika pozdravili su donošenje pakta kao povijesne prekretnice nakon godina teških pregovora. Njime je Unija netom prije europskih izbora pokazala sposobnost da se ujedini i riješi neka od najzahtjevnijih pitanja. Ključni elementi pakta bili su rješavanje napetosti u pogledu odgovornosti i solidarnosti, otklanjanje percepcije stalne migracijske krize i usklađivanje razlika u postupcima azila među državama članicama. Iako se novi okvir u velikoj mjeri temelji na postojećem sustavu, njime se uvode strože mjere kao što su sustavna dubinska provjera, poboljšani postupci azila i vraćanja na granicama te iznimke od zajedničkih pravila tijekom krize. Paktom se podupire i veća europeizacija, uz obveznu solidarnost, pojačanu ulogu institucija i agencija EU-a te povećano financiranje sredstvima EU-a i povećan nadzor.

Međutim, taj porast vjerodostojnosti EU-a kad je riječ o njegovu zajedničkom upravljanju migracijama mogao bi biti kratak ako se u Europi do svibnja 2026. ne uvedu nova pravila. Taj kratak rok posebno je zahtjevan jer

pakt iziskuje uspostavu složenog sustava, mobilizaciju resursa te zapošljavanje i osposobljavanje osoblja, osobito za države članice koje se nalaze na prvoj liniji. Iako su države članice izradile nacionalne akcijske planove, velik dio tog rada obavljen je iza zatvorenih vrata i u javnost nisu poslale nikakve političke poruke. Ta diskrepancija predstavlja sve veći rizik jer je političko usmjeravanje ključno za održavanje krhke ravnoteže na razini EU-a.

Nadalje, za provedbu novog sustava potrebno je stvoriti partnerstva među dionicima. Nacionalne agencije za azil ključne su za prenošenje složenih zakonodavnih tekstova u praktične okvire, a agencije EU-a, osobito Agencija EU-a za azil, već imaju presudnu ulogu u tom procesu. Jednako je važno sudjelovanje nevladinih organizacija kako bi se, među ostalim, iskoristilo njihovo stručno znanje i osigurao pristup pravnom savjetovanju i pregled novih postupaka. Za podupiranje tih nastojanja potrebno je više suradnje, uključujući redovita savjetovanja, snažne mehanizme za razmjenu informacija i operativne radne skupine koje se redovito sastaju.

U međuvremenu, znatna pozornost posvećena je strategijama eksternalizacije, a sve veći broj europskih čelnika smatra ih rješenjem za migracijske izazove EU-a. Sporazum između Italije i Albanije potaknuo je brojne rasprave o njegovu potencijalu za bolje upravljanje mješovitim migracijama, a Giorgia Meloni postavio kao vodeću osobu u tom području u cijeloj Europi. Međutim, taj sporazum još nije polučio nikakve rezultate i ostaje bilateralni sporazum kojim se isključuju doprinosi drugih europskih partnera. U međuvremenu druge vlade predlažu alternativne modele, kao što su centri za vraćanje, i načine integracije tih modela u pristup na razini EU-a.

Vraćanje će biti u središtu političke rasprave u predstojećim mjesecima. Naime, dio pakta ovisi o poboljšanju brzine vraćanja, osobito za pojedince koji prolaze kroz postupke na granici u državama na prvoj liniji. Komisija i države članice nastoje riješiti taj hitan problem, ostavljajući pritom prostora za ogledne centre za vraćanje, a prijedlozi za reviziju Direktive o vraćanju očekuju se u ožujku. S obzirom na kratak vremenski okvir, postoji rizik da Europljani ne razmotre u potpunosti iskustva stečena na terenu unatoč napretku ostvarenom tijekom proteklog desetljeća u područjima kao što su informiranje, savjetovanje, potpora pri reintegraciji i uzajamno učenje na razini EU-a. Osim toga, Europa mora pripaziti da eksperimentiranjem s modelima eksternalizacije ne naštetiti odnosima sa zemljama podrijetla i općenito ne oslabi svoj položaj.

To održavanje krhke ravnoteže odvija se u iznimno neizvjesnom okruženju, zbog čega je provedba pakta test ne samo za upravljanje migracijama nego i za širi projekt EU-a. Situacija na poljskoj granici posebno naglašava konkretne izazove u pogledu poštovanja obvezujućih pravila pod pritiskom neprijateljskog susjeda. Kad je riječ o Siriji i Ukrajini, europski čelnici moraju biti spremni na nepredviđene događaje. U predstojećoj godini bit će ključno poticati snažno vodstvo na razini EU-a kako bi se provela nova pravila i nastavilo istraživati inovacije koje su usklađene sa zajedničkim pristupom i jačaju ga. To uključuje usmjeravanje napora na izgradnju otpornih partnerstava s prioritetnim zemljama i izbjegavanje preusmjerenja resursa na političke trikove.

Camille Le Coz pridružena je direktorica Instituta za migracijsku politiku Europe, istraživačkog instituta sa sjedištem u Bruxellesu koji radi na učinkovitijem upravljanju imigracijskim sustavima, integraciji imigranata i sustavima azila, kao i uspješnim ishodima za novopridošle osobe, obitelji imigrantskog podrijetla i zajednice domaćine.

Copyright: Schotstek

Schotstek: promicanje jednakih mogućnosti i raznolikosti na rukovodećim položajima

Podrijetlo i socijalni položaj nikada ne bi smjeli biti prepreke uspjehu, smatra Evgi Sadegie, glavna direktorica organizacije Schotstek sa sjedištem u Hamburgu i Berlinu, koja promiče jednake mogućnosti i kulturnu raznolikost u profesionalnom svijetu. Jedinstveni programi stipendija te organizacije imaju za cilj poduprijeti inteligentne, ambiciozne i motivirane mlade osobe migrantskog podrijetla na njihovu putu prema vodećim položajima u području istraživanja, poduzetništva i društva. Schotstek pomaže talentiranim studentima i mladim stručnjacima u izgradnji snažnih mreža i stjecanju odgovarajućih vještina i time ih osnažuje kako bi ostvarili svoj puni potencijal.

Piše Evgi Sadegie

Njemačka je kulturno raznolika zemlja, ali to se i dalje gotovo uopće ne odražava u njezinu gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i političkom vodstvu. Osobe migrantskog podrijetla često se suočavaju s preprekama koje pogoršavaju socijalne nejednakosti, ne omogućuju iskorištavanje inovacijskog potencijala i potkopavaju socijalnu koheziju. Predrasude, nejednake obrazovne mogućnosti i nedostatak uzora i mreža otežavaju napredovanje karijere mnogih talentiranih osoba.

[Schotstek](#) je 2013. s prijateljima osnovala Sigrid Berenberg, odvjetnica koja je već dugi niz godina predana promicanju socijalne pravde i raznolikosti. Zajedno s istomišljenicima osnovala je Schotstek sa specifičnom namjerom da pametnim, ambicioznim i motiviranim mladim osobama migrantskog podrijetla otvori put prema vodećim položajima. Promicala je uspješne stipendiste koji će postati buduće utjecajne osobe i donositelji odluka. Sigrid Berenberg godinama je bila u potpunosti uključena u provedbu programa na potpuno dobrovoljnoj osnovi.

Schotstek je neprofitno poduzeće koje se financira putem donacija i zajedničkih inicijativa s drugim poduzećima. Njegove programe snažno podupire mreža partnera, savjetodavnih tijela i prijatelja, koji su svi redom donositelji odluka na visokoj razini iz raznih sektora i kultura. Valja posebno spomenuti da su tri od sedam partnera i sadašnja glavna direktorica i sami bivši sudionici programâ Schotsteka. To pokazuje da Schotstek sve više prenosi odgovornost na talente koje podupire i zato ima trajan učinak.

Schotstek nudi jedinstvenu potporu studentima, studenticama i mladim stručnjacima i stručnjakinjama u okviru dvaju usporednih programa. Partneri mreže svake godine primaju do 25 studenata i studentica u Hamburgu i do 20 mladih stručnjaka i stručnjakinja u Hamburgu i Berlinu. Nakon dvogodišnjeg obveznog programa sudionici ostaju u mreži i mogu sudjelovati u njezinim događanjima.

Okosnica Schotsteka izgradnja je snažnih mreža: mnogi mladi migrantskog podrijetla nemaju pristup profesionalnim i društvenim vezama koje su ključne za dobivanje mogućnosti za razvoj karijere. Schotstek ih povezuje s bivšim studentima, savjetodavnim tijelima i stručnjacima iz područja poduzetništva, znanosti, politike, kulture i društva. Redovita događanja kao što su tematske večeri i razgovori s istaknutim osobama promiču razmjene i proširuju njihove vidike. Tim se vezama otvaraju mogućnosti za razvoj karijere i stvara

zajednica koja omogućuje dugoročnu potporu i uzajamni uspjeh. Bivši sudionici programa sada imaju ključnu ulogu u razmjeni znanja i mreža te kontinuiranom širenju dosega organizacije.

Schotstek nudi radionice i treninge kojima se sudionici posebno pripremaju za rukovodeće položaje. Osposobljavanjem se jačaju ključne kompetencije kao što su komunikacijske vještine, samopouzdanje i vodstvo. Sudionici primaju i osobnu potporu putem mentorstva. U kontaktu su s iskusnim stručnjacima i rukovoditeljima koji mogu pružiti vrijedan uvid u profesionalni svijet, poduprijeti ih u planiranju karijere i pomoći im u suočavanju s profesionalnim izazovima. Mentori djeluju kao uzori i potiču sudionike na ostvarivanje profesionalnih ciljeva i prevladavanje prepreka.

Još jedna posebna značajka programa Schotsteka jest promicanje sudjelovanja u kulturi. Sudionici posjećuju muzeje, kazališta, opere, galerije i druge kulturne institucije. Time se jača kulturno obrazovanje, osobni razvoj i identifikacija s njihovim matičnim gradovima. Ta iskustva proširuju izgled stipendista i potiču osjećaj pripadnosti.

Schotstek nastoji promicati raznolikost na upravljačkoj razini. Podrijetlo i socijalni položaj više ne bi smjeli biti prepreke uspjehu. Schotstek je od svojeg osnivanja već pružio potporu stotinama mladih, pri čemu je više od 240 sudionika, sudionica i bivših studenata i studentica i dalje aktivno. Mnogi su uključeni u Savjetodavni odbor bivših studenata ili su ambasadori, podupiru rad na društvenim mrežama ili dijele svoja iskustva kao „kumovi” ili mentori. Sve osobe koje su bile stipendisti Schotsteka i dalje su stalan dio mreže, što je model koji omogućuje trajan uspjeh. Proširenje programa na Berlin 2023. pokazuje da se koncept Schotsteka može uspješno provesti i u drugim gradovima.

Schotstek je više od programa potpore – riječ je o pokretu koji pokazuje impresivan primjer kako konkretno podupirati iznimno uspješne osobe migrantskog podrijetla i povećati njihovu vidljivost. Schotstek omogućuje i stvara prilike koje idu korak dalje od individualnog uspjeha i pruža primjer kako Njemačka može u potpunosti iskoristiti svoj potencijal kao zemlja imigracije. Promicanjem vrhunskih talenata i uklanjanjem prepreka taj program ima presudnu ulogu u oblikovanju pravednijeg društva otpornog na promjene u budućnosti, što je ključno u globaliziranom svijetu.

Evgi Sadegie, diplomirana turkologinja, glavna je direktorica organizacije Schotstek gGmbH i ujedno i sama bivša studentica generacije iz 2014. Prije svog sadašnjeg položaja u organizaciji vodila je projekt mentorstva „Yoldaş” u Građanskoj zakladi Hamburg, kojim se pruža potpora djeci iz obitelji u nepovoljnom socioekonomskom položaju turskog govornog područja. Time je promicala jednake mogućnosti na drugom važnom kraju spektra ravnopravnosti. Svojim opsežnim iskustvom u upravljanju projektima, posebno u području mentorstva i međukulturne suradnje, Sadegie aktivno sudjeluje u promicanju raznolikosti i integracije u društvo.

Copyright: Almir Hoxhaj

Albancima ulaz zabranjen: priča imigranta o izazovima, prilagodbi i nadi

Almir Hoxhaj, albanski imigrant u Grčku, osim materinjeg jezika sada govori i grčki. Nakon više od 30 godina u Grčkoj osjeća se dijelom zemlje, ali prilagodba grčkom društvu u kojem se riječ „Albanac” čak upotrebljava kao uvreda nije bila jednostavna. Ovo je njegova priča.

Rođen sam u malom selu u okrugu Vlorë, gdje sam živio do svoje dvanaeste godine. Moja se obitelj preselila u Tiranu, nakon čega sam 1997. donio tešku odluku o odlasku za boljim životom u Grčkoj. U to vrijeme, nakon otvaranja granica, Albanci su često tražili sigurnost u Grčkoj, što je olakšala zajednička kopnena granica. Granicu sam pješke prešao osamnaest puta. Bojao sam se mora. Čak se sjećam svojeg posljednjeg putovanja od pet dana u Verouju, gdje sam, unatoč kiši koja nije prestala, bio nevjerojatno žedan. Kada sam na kraju u rukama držao punu čašu vode, to mi nije bilo dovoljno. Tako je započeo moj život u Grčkoj. S punom čašom vode u ruci.

Prvi kontakt s tom zemljom imao sam u dobi od 15 godina kada sam prvi put tajno prešao granicu s prijateljima. Nije nam palo na pamet da činimo nešto nezakonito. Da sam mogao odletjeti u Grčku, napravio bih to. Grčka, njezin jezik, mitologija i povijest bili su mi posebno privlačni. Tijekom ljeta naporno sam radio i pokušao skrbiti za svoju obitelj. Moj konačni odlazak u Grčku bio je pun izazova: pravna nesigurnost, rasizam i problemi u integraciji. Jasno se sjećam jednog incidenta na početku. Tamo sam boravio nezakonito, nisam imao zdravstveno osiguranje, nisam znao jezik, a jedan zub mi je pukao. Jedina mogućnost bila je da ga sam izvučem, ispred zrcala, s kliještima koja sam koristio na poslu. Moja su usta bila puna krvi.

Prilagodba grčkom društvu nije bila jednostavna. Kao migrant prve generacije osjećao sam se poput stranca – kao da stalno imam krv u ustima. Tamo samo boravio nezakonito, bojao sam se izaći na šetnju ili kavu. Rasizam sam doživljavao svugdje, u mnogim oblicima. Jednom prilikom je jedan otac je prijetio svojem malom djetetu da će reći Albancu da ga pojede ako ne bude tiho. Bio mi je zabranjen ulazak u kafiće, klubove i druga mjesta, od kojih su neka, kada sam u njih prvi put došao, čak imala znak „Albancima zabranjen ulaz”. Govorili su nam da smo prljavi jer pripadamo drugoj religiji. Odnosi između Grka i Albanaca sada su bolji, iako i dalje postoje stereotipi. Riječ „Albanac” u Grčkoj čak se upotrebljava kao uvreda. Rasizam je i dalje prisutan, ali je sada blaži. Vremena su se promijenila. Međutim, rasizam je i dalje prisutan, pojačan financijskim poteškoćama i nedostatkom obrazovanja.

Predrasude i diskriminacija duboko su ukorijenjene i često dovode do ekstremnih političkih i društvenih obrazaca koji se šire, pa čak i dopiru do Europskog parlamenta. To je žalosno! Iako se stanje poboljšalo, to ostaje i dalje stvarnost. Međutim, postoji nada za mlađe generacije. Naša djeca imat će bolje izgleda da budu u potpunosti prihvaćena. To vrijedi i za moju dvanaestogodišnju kći.

Danas, kao izvođač građevinskih radova, prisjećam se prošlih vremena s pomiješanim osjećajima. Poteškoće u prilagodbi i neprihvatanje koje sam doživio bili su moja svakodnevnica. Međutim, kroz te sam izazove razvio dublje razumijevanje života i važnosti integracije.

Albanija će zauvijek ostati dio mene. Jasno se sjećam godina komunističkog režima. To je bilo vrijeme paranoje, straha, nesigurnosti i ekstremnog siromaštva. Pad režima donio je olakšanje, ali i nove probleme

kao što su nezaposlenost i kriminal. Ta su me iskustva oblikovala; naučio sam cijeniti stabilnost i slobodu koje sam pronašao u Grčkoj.

Osobno se osjećam povezanim s Grčkom. Iako se moje srce nalazi u mojem selu u Albaniji, moj život je ovdje. Moj je grčki jednako dobar kao i moj materinji jezik. Moja iskustva, borbe i postignuća čine me dijelom ove zemlje. Nadam se da će nas s vremenom grčki narod u potpunosti prihvatiti i priznati naš doprinos društvu.

Migracije su test pun izazova, ali i mogućnosti, a kao albanski migrant u Grčkoj nije bilo načina na koje sam ih mogao izbjeći. Moja je priča puna izazova, prilagodbe i nade.

U predstojećim godinama nastavit ću svoj život u Grčkoj, koja je moj dom. A Albaniju vidim kao ravnopravnu članicu Europske unije, koja je sada domovina svih nas.

Almir Hoxhaj ima 47 godina. Živi i radi u Tripoliju, malom gradu na grčkom poluotoku Peloponezu. Ima dvanaestogodišnju kćer. Njegov omiljeni grad je Berlin. Tečno govori i piše grčki te je preveo knjigu „Saga zvijezda danice“ albanskog autora Rudija Erebare na grčki jezik. Knjiga je 2017. osvojila Nagradu Europske unije za književnost i u njoj se opisuje tragedija albanskog naroda u 20. stoljeću. Iako se radnja odvija u prošlom stoljeću, totalitarizam, fašizam i iracionalizam u svojim su „modernijim“ oblicima nažalost i dalje relevantni.

Urednici

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Suradnici u ovom broju

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonardo Pavan (lp)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

01/2025